

Atlantis

www.atlanticcouncil.org.yu

Атлантски савет Србије и Црне Горе - Atlantic Council of Serbia and Montenegro

СЦГ - ЕУ

У зачараном кругу

SM - EU

In the vicious cycle

Земља партнер: Холандија

**Велика
мала држава**

Partner country: Netherland

**A Very Big
Small Country**

WIRELESS, IP, TDM

TeleGroup Solutions

COMBINED NETWORKS

FIBER TO THE DESK

IP NETWORKS FOR BUSINESS USERS

IP COMMUNICATION SYSTEMS

IP VIDEO SURVEILLANCE

IP OFFICE SOLUTIONS

PRODUCTION MILE DRAGIĆ

SAFETY MILITARY AND POLICE EQUIPMENT

WWW.ARMYEQUIPMENT.COM

For more than two decades
we have been dealing with production
of protective equipment according to
demands of Military, Police and other Security services.

We can say with pride that our products are
being utilized on all continents.

Our products feature: Unique design,
Extraordinary quality, Contemporary materials.

All the products have been tested in
recognized laboratories
and the quality was proven on the battle field.

Više od 20 godina,
mi proizvodimo opremu za potrebe vojske,
policije i drugih bezbednosnih službi.
Ponosimo se proizvodima koji su našli primenu
u bezbednosnim službama na svim kontinentima.

Naše proizvode karakteriše:
jedinstveni dizajn,

izuzetan kvalitet i najsavremeniji materijali.

Svi proizvodi su testirani u priznatim laboratorijama,
a kvalitet je dokazan u
borbenim uslovima.

•Helmets•Ballistic Vests•Ballistic Plates•EOD Squad Suits•NBC Suit•Overalls•Uniforms•
•Boots•Personal Ballistic Vests•Shoes•Gloves•Hats•Backpacks•Sleeping Bags•Tactical Vests•Belts•Holsters•
•Camouflage Suits•Camouflage Nets•Intervention Sets•Intervention Shields•Ballistic Shields•Rubber Batons•

•Šlemovi•Balistički prsluci•Balističke ploče•Kombinezoni•Odelo za razminiranje•
•OFZ odelo•Uniforme•Zaštitna obuća•Lični zaštitni prsluk•Obuća•Rukavice•Kape•Taktički prsluci•Opasači•Futrole•Rančevi•
•Intervencijski štitovi•Maskirna odela•Maskirne mreže•Balistički štitovi•Gumene palice•Vreće za spavanje•Intervencijski kompleti•

Makedonska 11, 23000 Zrenjanin, Serbia and Montenegro; tel/fax: ++381 23 530 457; 23 534 986; E-mail: mdragic@armyequipment.com

Интервју Тролс Фролинг,

генерални секретар АТА

Interview Troels Froling,

Secretary General of the ATA

Наша тема Безбедносни изазови, ризивици и претње

Cover story Security challenges, risks and threats

Топло – хладно

Време је почело да се убрзава на Балкану, а догађаји да се множе.

Педантним аналитичарима било би, без сумње, недовољно простора да овде макар само поброје шта се све на подручју СЦГ дешавало између два издања “Атлантиса”. Један од најмаркантнијих догађаја била је напрасна смрт Слободана Милошевића, некадашњег председника Србије и СР Југославије у хелију у Схевенингену. Тај случај је, међутим, више него хашке, рекло би се, узбуркао овдашње, домаће духове и довео до нових расправа и подела. Где га сахранити и да ли му и где излагати посмртне остатке? Треба ли бившем шефу државе одавати почаст, а чланове најуже породице амнестирати од разних оптужби како би присуствовала сахрани или не...

Све је било како је било, али је, на крају, тако се бар некима могло учинити, дошло до извесног “хлађења” ставова тзв. међународне заједнице у односу на нас. Иако је управо у то време некако баш пролазио онај дефинитивни рок за изручење Ратка Младића, изненада су хашки иследници пронашли, рецимо, како је сарадња наших органа са њиховим толико узнатрковала да, ето, нема никакве потребе да се прекидају преговори о приступању наше земље ЕУ, чиме нам је дотада најозбиљније прећено. Почетком априла нова рунда разговора је, тако, најнормалније одржана у Београду. Заказана је и нова, али су и тада сви једним оком већ погледавали ка новом врућем догађају на увек узаврелом полуострву, оном другом оку у глави овдашње заједнице СЦГ, Црној Гори. Референдум је заказан за мај, ЕУ је дала своје пропозиције, Црногорци се једно (краће) време бунили, а онда кренули у пропаганду, засад срећом само вербалну, свако својих опредељења, док су вође два супротстављена блока најавиле оставке у случају неуспеха својих замисли.

Истовремено су, пак, сви своје погледе упирали и ка Космету на коме ће се расплет десити нешто касније. Преговори су у јеку, а позиције преговарача, бар тако тренутно изгледа, веома, веома удаљене. Обе стране, штавише, најављују своју дефинитивну непопустљивост у вези са базичним питањем. А шта најављују остали? Ма шта ми о томе мислили, разни фактори у свету све чешће помињу решење које ми, можда, и не можемо да прихватимо: независно Косово.

Atlantis

Osnivač i izdavač / Founder and Publisher:

Atlantski savet Srbije i Crne Gore / The Atlantic Council of Serbia and Montenegro

Uređivački odbor izdanja Atlantskog saveta SCG / Editorial Board:

Branislav Andelić, dr Srbobran Branković, Rodoljub Gerić, prof. dr Darko Marinković, Miloš Ladičorbić, Blagoje Ničić, Petar Popović •

Za izdavača / For the Publisher: Vladan Živulović, predsednik / Presi-

Between two issues

Hot-Cold

Time has started to accelerate in the Balkans, and the events have started multiplying.

Doubtless, meticulous analysts would not have enough space here merely to innumerate everything that has happened on the territory of Serbia and Montenegro between two issues of the "Atlantis". One of the most striking events was the sudden death of Slobodan Milosevic, the former president of Serbia and the Federal Republic of Yugoslavia, in his cell in Scheweningen. However, one could say that this event has stirred local domestic spirits more than those of The Hague and has led to new disputes and divisions. Where to bury him, and where or whether to publicly display his body? Should respects be paid to the former head of state, and amnesty granted to the closest members of his family for various indictments, so that they could attend the funeral, or not...

All transpired as it did, but eventually a certain "cooling" occurred in the stance of the so-called international community toward our country, or so it may have seemed to some. Although at that exact time the definitive deadline for the extradition of Ratko Mladic was elapsing, the Hague investigators suddenly found that the cooperation of our authorities with theirs has improved to such an extent that there is no need to terminate the negotiations concerning our countries accession to the EU, which was something we were previously seriously threatened with.

In early April, a new round of conversations was held in Belgrade as usual. A new one was scheduled as well, but even then, everyone was casting their eye toward a new hot event on the eternally turbulent peninsula, toward the other apple of the state union's eye, Montenegro. The referendum is scheduled for May, the EU gave its propositions, the Montenegrins protested for a brief period of time, and then initialized the propaganda campaign of their individual orientations, which is, luckily, still only verbal, whereas the leaders of the two main opposing blocks announced resignations in the event of failure of their projects. At the same time, however, everyone was turning a keen eye toward Kosovo as well, where the situation will unravel somewhat later. The negotiations are underway, and the positions of the negotiators are extremely far removed, or so it may seem at present. Moreover, both negotiating parties announce their definitive inflexibility with regard to the basic issue. And what do the others announce? Whatever we might think of it, various high officials the world over increasingly mention a solution which we perhaps cannot accept: the independence of Kosovo.

19

Реформа војске СЦГ Приватизација на нули,

The reform of the S&M army Privatisation on ground zero

41

Глобус Више политички НАТО, Globe A more political NATO

dent • Glavni i odgovorni urednik / Editor-In-Chief: Rodoljub Gerić • Redakcija / Editorial Work: Goran Popović, Jelena Jeličić, Milan Jovanović, Ivana Kojadinović, Mihailo Ilić, Ana Đorđević • Likovno-grafički urednik / Graphics & Layout: Dejan Cvetković • PrePRESS: triD studio, www.trid.co.yu • Sekretar redakcije / Editorial Secretary: Slobodanka Anđelković • Prevod na engleski / English Translation: Nikolina Šašo • Lektor za engleski jezik / English language editor: Nikolina Šašo • Adresa Redakcije / Editorial Office Address: 11000 Beograd, Bul. JNA 83 / Boulevard JNA 83, Belgrade 11 000, Serbia and Montenegro • E-mail adresa / E-mail Address: atlantis@atlanticcouncil.org.yu • Elektronsko izdanje / Electronic Publication: www.atlanticcouncil.org.yu • Tel/fax: +381 11 3975-643, 2493-096, 2493-356 • Časopis izlazi tromesečno / Atlantis is a quarterly newsletter • Štampa / Printing: Štamparija/Printing Services Altanova, Zemun

Izdavanje ATLANTISA podržala je Vlada
Kraljevine Norveške / Publication of Atlantis
Supported by the Government
of the Kingdom of Norway

Шанса за СРБИЈУ

Оптимистичка визија: балканске земље ће успети да се integriшу са Европом

Балкан који је досад био познат као “буре барута” има шансе да у будућности престане то да буде и да балканске земље успеју у науку да се интегришу са Европом. Ово је, углавном, била суштина онога што је Тролс Фролинг, генерални секретар Асоцијације атлантског споразума, чини се, желео да поручи свима са којима се крајем фебруара сусрео у Београду. Током тродневне посете Атлантском савету СЦГ, Фролинг је одржао много састанака, на којима се боље упознао са политичким и безбедносним приликама у СЦГ. Са члановима Управног одбора АССЦГ он је, рецимо, разговарао о досадашњем раду и плановима за будућност ове организације. Уприличен му је и састанак са Душаном Батаковићем, чланом преговарачког тима за Косово и Метохију и саветником председника Србије Бориса Тадића, као и са Ксенијом Миливојевић, председником Одбора за европске интеграције у Скупштини Србије. Заједно са председником Атлантског савета Владаном Живуловићем, Фролинг је, између осталог, био и гост Управе за политику одбране у Министарству одбране СЦГ, где је информисан о напорима овог министарства у погледу реформе Војске и даљим напорима који се чине у циљу приступања програму “Партнерство за мир” и приближавању НАТО-у.

Âãëèêà ì õî ì ả í à

У интервјуу који је дао за наш лист Форлинг је желео да објасни не само како је и зашто основана организација чији је он генерални секретар, већ и у чему се састоји промена њене улоге до које је дошло у складу с променама у савременом свету.

Невладина организација АТА, Асоцијација атлантског споразума, на име, основана је још 1950. године, у јеку хладног рада. Њен циљ тада је био пре свега усмерен на пропаганду против супротне стране, СССР-а и осталих земаља Варшавског пакта. Времена су се, међутим, променила. Дошло је до пада Берлинског зида, уједињења Немачке и распада Совјетског Савеза. Створена је нова слободна Европа, са новим земљама.

Тролс Фролинг, Данац који је у то време радио у Министарству одбране те државе, сећа се да је за његову земљу, која је, како каже, имале среће да избегне да је окупирају совјетске трупе, то била сасвим нова ситуација. Добила је нове суседе, балтичке земље Литванију, Летонију и Естонију којима је сад ваљало помоћи да се снађу. Цела северноатлантска алијанса морала је такође да се фокусира на те, али и на све друге земље које су се, распадом источног блока нашле у новој ситуацији, попут Пољске, Чешке, Словачке или Мађарске, па је и АТА, која је тесно повезана са северозападном алијансом, стога морала да открије своју нову улогу. Она је пронађена

The Balkans, which has hitherto been known as the “powder keg”, however has a chance to stop being considered as such in the future, and, consequently, the Balkan States have the chance to succeed in their intention of integrating into Europe. It seems that this was mainly the essence of the message that Troels Froling, Secretary General of the Atlantic Treaty Association, wanted to communicate to everyone with whom he met with in Belgrade at the end of February.

During his three-day visit to the Atlantic Council of Serbia and Montenegro, Froling held many meetings, in which he became better acquainted with the political and security situation in Serbia and Montenegro. For instance, with the members of the ACSM board he discussed the previous activities and future plans of this organization. A meeting was organized for him with a member of the negotiating team for Kosovo and Metohia Dusan Bataković, and the advisor to the Serbian president Boris Tadić, as well as with Ksenija Milivojević, the president of the European Integrations Committee in the National Assembly of the Republic of Serbia. Together with the president of the Atlantic Council, Vladan Zivulovic, Froling was also a guest of the Defence Policy Department in the Serbia and Montenegro Ministry of Defence, where he was informed about the efforts of this ministry regarding military reform, and further endeavours being made towards joining the Partnership for Peace Program and approaching NATO.

A great change

In the interview which he gave for our newsletter, he wanted to explain not only how and why the organization, in which he is Secretary General, was established, but also what comprises the change of its role, which occurred in accordance with the changes in contemporary world.

Namely, the non-governmental organization ATA, Atlantic Treaty Association, was founded back in 1950, at the height of the cold war. Its objective at the time was, above all, aimed at propaganda against the adversary, the USSR and other countries of the Warsaw pact. However, the times have changed. The Berlin Wall collapsed, Germany united and the Soviet Union dissolved. A new and free Europe, with new states was created.

Troels Froling, the Dane who worked in the Danish Ministry of Defence at the time, recalls that for his country, which, according to him, was fortunate enough to avoid being occupied by Soviet troops, this presented an entirely new situation. It obtained new neighbours, the Baltic States Lithuania, Latvia and Estonia, which were now supposed to be helped in finding their way. The entire North-Atlantic Alliance also had to focus on

у ширењу такозваног „духа евроатлантизма” и демократије, у подстицању сарадње уместо свађе, интеграција уместо дезинтеграција....

Данас АТА обједињава атлантске савете из 40 земаља, међу којима је и наш, Атлантски савет СЦГ, који овога јуна прославља петогодишњицу рада и постојања.

Тролс Фролинг је на своју садашњу функцију генералног секретара АТА, заједно са њеним новим председником, некадашњим америчким амбасадором у НАТО-у Робертом Хантером, изабран 2003. године. Њихова изборна платформа могла се описати као „стратегија промена” у којој је нови руководећи тандем најавио „проактивно деловање” у развијању добросуседских односа и мирољубиве коегзистенције свих земаља. Оне настале на тлу бивше Југославије добиле су у том плану запажену улогу. “Свако може да допринесе бољем разумевању у региону, као и развоју целе Европе”, каже Тролс Фролинг који, разуме се, добро зна да ће, ипак, бити потребно извесно, можда и дуже време да се тешке ране изазване донедашњим тешким и крвавим балканским сукобљавањима излече.

Trols Froling

Âđĩĩñêà èñêóñòâà

На наше питање како нашу земљу види за, рецимо, пет година он, ипак, одговара с оптимизмом. Верује да ће, рецимо, до тада и „питање Косова и питање Црне Горе бити решено“, али и да ће у том року “Србија постати партнер ЕУ и НАТО-а.” Будућност, дакле, није толико црна колико би се овде некоме у овом часу могла учинити. А није, уверен је Фролинг, најпре због тога што долазе нове, младе генерације које нипошто не желе да живе на некаквом изолованом острву, већ као равноправан део међународне заједнице. Генерације за које је будућност важнија од прошлости и које су спремне за одлучујући преокрет, за заустављање реваншизма и успостављање добросуседске сарадње.

Фролинг при том подсећа и на европска искуства: европска историја је такође била историја сталних ратова који су трајали све док се кључни актери, пре свега Немачка и Француска, нису споразумели да више никада неће своју децу неће слати на фронтове, у смрт, након чега је и уједињавање Европе могло да почне.

Генерални секретар АТА верује да ће и замршени балкански чворови на сличан начин моћи да се распетљају,

these, but on all the other countries as well, such as Poland, the Czech Republic, Slovakia or Hungary, which found themselves in a new situation following the dissolution of the Eastern Block. Thus, the ATA, which is closely linked to the North-Atlantic Alliance, also had to rediscover its new role. It was located in spreading the so-called “spirit of euroatlantism” and democracy, encouraging cooperation in lieu of confrontation, integrations in lieu of disintegrations... Nowadays, ATA incorporates Atlantic Councils from 40 countries, including the ACSM, which celebrates its 5-year anniversary in June this year. Troels Froling was appointed to his current position of the ATA Secretary General in 2003, together with the new president of ATA, former American Ambassador to NATO, Robert Hunter. Their election platform could be described as a “strategy of change”, in which the new management team announced “proactive action” in developing good neighbouring relations and peaceful coexistence of all countries. Those formed on the territory of ex-Yugoslavia were given a prominent role in this plan.

European experiences

"Everyone can contribute to a better mutual understanding in the region, as well as to the development of the whole Europe", says Troels Froling who certainly well knows that it will, nevertheless, require a certain, perhaps even longer period of time to heal sore wounds caused by recent severe and bloody clashes in the Balkans.

A Chance for SERBIA

Optimistic vision: the Balkan States have the chance to succeed in their intention of integrating into Europe

чак и они косметски. И, мада добро зна шта Космет у историјском, религијском, културном и сваком другом смислу значи за Србију, као тему за размишљање нуди један, само донекле сличан, дански случај.

Данци су, наиме, након Првог светског рата, изгубили део територије који је припао Немачкој. По завршетку Другог светског рата британске окупационе власти су им понудиле да ове територије врате, али су Данци то, занимљиво, одбили! Они су, објашњава Фролинг, разумели да би, у том случају, уместо решења добили само много нових проблема, поготово са немачком мањином која би им у том случају припала. У то време је о свему овоме у Данској вођена жестока расправа, након које су се Данци добровољно одрекли нечега што им је некада припадало! Фролинг каже да не зна које ће решење на крају бити изабрано за јужну српску покрајину. Али зна да је то колико проблем, толико и историјска шанса за Србију да се то једном засвагда реши!

Р.Г.

Nevertheless, to our question how he sees our country in about five years, he answers with optimism. For instance, he believes that both the issue of Kosovo and the issue of Montenegro will be resolved by then, but also that, by this time, Serbia will have become a member of the EU and NATO. Therefore, it is not so dim a future as it might appear to some people here, in this moment. And Froling is convinced that this is primarily due to the fact that new, young generations are coming, which by no means want to live on some isolated island, but as a genuine and equal part of the international community. Generations for whom the future is more important than the past, and which are prepared to make a decisive shift, halt revanchism and establish good neighbouring cooperation.

Froling also reminds of European experiences: the European history was a history of continual wars which lasted until the key actors, above all Germany and France, did not reach an agreement never to send their children to the fronts and imminent death again, after which the unification of Europe could commence. The ATA Secretary General believes that it

Стварање будућих ЛИДЕРА

Разговор Тролса Фролинга
са представницима
Организације младих

Атлантски савет Србије и Црне Горе, као и Организација младих, имали су прилику да крајем фебруара угосте г. Тролса Фролинга, генералног секретара Асоцијације атлантског уговора (АТА). Сусрет између г. Фролинга и чланова Организације младих није био без повода. Наиме, АТА је у последње време великим делом својих активности посвећена омладини евро-

НОВА СТРАТЕГИЈА АТА

Трансформација НАТО-а у великој мери је одредила инструменте и методе деловања АТА. Тако је данас АТА, између осталог, укључена у промоцију нових иницијатива и вредности у Централној и Источној Европи, затим у земљама Медитерана, Јужног Кавказа итд. АТА настоји да дискусијом и политичким каналима промовише и подржава евроатлантске вредности, као што су: слобода, мир, безбедност, демократија, владавина права итд. То је истовремено форум за спровођење и усклађивање интереса и циљева чланица АТА у нестабилној и променљивој безбедносној средини у 21-ом веку.

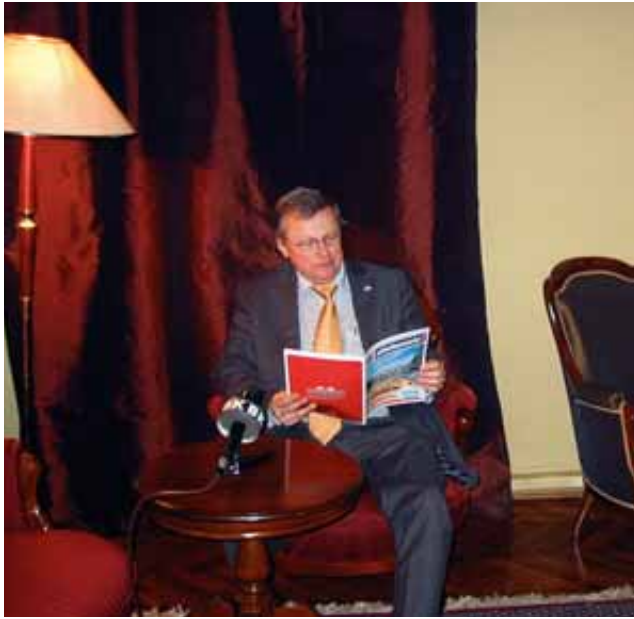
Један од приоритета АТА у јачању трансатлантске повезаности је свакако и оспособљавање долазећих генерација политичких лидера. Активност омладине може бити, према речима г. Фролинга, од пресудног значаја за будуће одnose у светској безбедносној политици.

In late February, The Atlantic Council of Serbia and Montenegro, as well as the Youth Organization, had the opportunity to host Mr. Troels Froling, Secretary General of the Atlantic Treaty Association (ATA). The meeting between Troels Froling and the members of the Youth Organization was not arranged without due cause. Namely, a large part of ATA's activities has recently been devoted to the youth of the Euro-Atlantic region. As a climax of this cooperation, today there exists a parallel ATA Youth Organization (YATA). The aim of such ATA commitment is to stimulate debate and educate young people who are supposed to assume responsibility for new challenges and relations in the Euro-Atlantic community in the future.

The conversation was an opportunity for the Atlantic Council youth to become better acquainted with the structure and missions of the ATA and NATO, but it was also a privilege to hear about it all from Mr. Troels Froling himself, who has a rich political and academic career behind him.

While referring to the functioning of NATO and the advantages of membership, Mr. Froling gave an overview of the current position of Serbia and Montenegro on the road to Euro-Atlantic integrations. Unlike the 20th century, when it was predominately a defence alliance against the USSR as well as Germany, nowadays NATO membership has a primarily preventive function. Article 5 of the North Atlantic Treaty, as well as the principle of collective security, preclude the possibility of any serious conflict among the members. The activities are aimed at resolving conflicts, border control, defence reform, fight against terrorism, but also furtherance of democracy, political and economic freedoms.

will also be possible to untangle the intricate Balkan knots in a similar way, even those regarding Kosovo. And although he well knows what Kosovo represents to Serbia in the historical, religious, cultural and every other sense, he offers one, only partially similar Danish case as a subject for deliberation. Namely, after World War I, the Danes lost a part of territory which Germany obtained. Following the completion of World War II, the British occupational authorities offered to return these territories to Denmark, but interestingly, the Danes refused! They realized that, in such a case, instead of solutions, they would only gain a lot of new problems, especially with the German minority, which would belong to them. At the time, a fierce debate about all of this raged in Denmark, after which the Danes voluntarily renounced something which used to belong to them! Froling says he does not know which solution is going to be chosen for the Southern Serbian province in the end, but he does know that this is not only a problem, but also a historical chance for Serbia to resolve this issue once and for all!

R.G.

атлантског региона. Као круна те сарадње, данас паралелно постоји и омладинска организација Асоцијације атлантског уговора (YATA). Циљ овакве посвећености ATA јесте подстицање дебате и едукација младих људи који у будућности треба да преузму одговорност за нове изазове и односе у евроатлантској заједници.

Разговор је за младе атлантисте био прилика да се боље упознају са структуром и акцијама ATA и НАТО-а, али и привелегија да то чују управо од г. Тролса Фролинга, који иза себе има богату политичку и академску каријеру.

Говорећи о функционисању НАТО-а и предностима чланства, г. Фролинг се осврнуо и на тренутну позицију СЦГ на путу ка евроатлантским интеграцијама. Чланство у НАТО-у, за разлику од 20-ог века када је то био на првом месту одбрамбени савез од СССР-а, али и Немачке, данас има пре свега превентивну функцију. Члан 5. Северноатлантског уговора, као и начело колективне безбедности, просто онемогућавају било који озбиљнији сукоб између чланица. Активности су усмерене на решавање конфликта, контролу граница, реформу одбране, борбу против тероризма, али и јачање демократије, политичких и економских слобода.

Све то дакле важи и за Србију и Црну Гору, која тежи уласку у евроатлантске интеграције. Чланство у пракси значи отворен дијалог, неку врсту форума у коме све земље учествују равноправно. На тај начин држава постаје утицајна у креирању глобалне политике, стиче пријатеље и битне предуслове за сопствени развој.

М. Јовановић

NEW ATA STRATEGY

The transformation of NATO has largely defined the instruments and methods of ATA actions. Thus the ATA is nowadays, among other things, engaged in the promotion of new initiatives and values in Central and Eastern Europe, as well as in the Mediterranean and the South Caucasian countries, etc. ATA is endeavouring to promote and support Euro-Atlantic values such as freedom, peace, security, democracy, the rule of law, etc. via discussion and political channels. It is at the same time a forum for implementing and harmonizing the interests and goals of the ATA members in an instable security environment of the 21st century.

One of the ATA priorities in reinforcing transatlantic ties is certainly to train the future generations of political leaders. According to Mr. Froling, Youth activities can be of a crucial significance for future relations in the global security policy.

All of this, therefore, applies to Serbia and Montenegro, which is striving to join the Euro-Atlantic integrations. In practice, membership implies open dialogue, a kind of forum in which all countries equally participate. Thereby, the state becomes influential in creating global policy, gains friends and vital prerequisites for its own development.

М. Jovanovic

Creating future LEADERS

The conversation of Troels Froling
with the representatives of the
Youth Organisation

Балканско буре БАРУТА

Пише: проф. др
Бранислав Ђорђевић*

Последњих десетак година 20. и почетак 21. века карактеришу динамичне промене на планетарном нивоу, као што су убрзани техничко-технолошки развој, глобализација, промене у идеолошком, политичком и геополитичком смислу. Све то доводи до интензивирања старих, са једне, али и појаве нових облика угрожавања без-

бедности, са друге стране. Простор југоисточне Европе, односно Балкан, ни по чему није изузетак. Напротив, на Балканском полуострву проблеми се исказују интензивније него другде, па је можда отуда и створена синтагма о Балкану као «бурету барута».

Одреднице, које утичу на стање безбедности у нашем региону, могу се класификовати на спољне и унутрашње. Неке од најзначајнијих спољних одредница су: (1) међународни систем безбедности; (2) глобална економија и глобализација; (3) третман националних мањина у свету и начин решавања међуетничких спорова и сукоба; (4) стање односа између две доминантне религије – хришћанства и ислама; (5) наука и технологија; (6) стање односа САД–ЕУ и НАТО–ЗЕУ; (7) интегра-

Била би ортодоксна утопија очекивати да ће се криминалци одрећи профита који стичу нелегалним пословима, па ће у наредних десетак година доћи до повезивања трговаца дрогама, оружјем и других припадника организованог криминала, као и њихов све јачи притисак на органе власти

тивни процеси у Европи, односно ширење и јачање ЕУ; (8) тероризам и борба против тероризма на међународном плану; (9) криминал и борба против криминала на међународном плану; (10) глобална потрошња за војне потребе итд.

Значајне унутрашње одреднице стања безбедности у југоисточној Европи јесу: (1) регионални систем безбедности; (2) регионални и државни системи управе; (3) економски развој и животни стандард становништва; (4) политичка стабилност и степен демократичности друштва; (5) људска права и слободе; (6) статус наци-

By Branislav Đorđević, PhD*

The last ten years of the 20th century and the beginning of the 21st century are characterized by dynamic changes on the planetary level, such as increased technical and technological development, globalisation, and ideological, political and geopolitical changes. All of this leads to the intensification of old forms of security threats, on the one hand, but on the other hand, it also leads to the appearance of new ones. The region of Southeast Europe, i.e. the Balkans is by no means an exception. On the contrary, problems manifest themselves more intensively on the Balkan Peninsula than anywhere else, perhaps hence the syntagm about the Balkans as a powder keg.

The determinants which influence the security situation in our region can be classified as external and internal. Some of the most important external determinants are: (1) the international security system; (2) global economy and globalisation; (3) the treatment of national minorities in the world and method of resolving interethnic disputes and conflicts; (4) the situation concerning the relationship between two dominant religions – Christianity and Islam; (5) science and technology; (6) the status of the USA-EU and NATO-WEU (Western European Union) relations; (7) integration processes in Europe, or rather, the expansion and consolidation of the EU; (8) terrorism and the fight against terrorism on an international level; (9) crime and the fight against crime on an international level; (10) global expenditure for military needs, etc.

Significant internal determinants of the security situation in South-eastern Europe are: (1) the regional security system; (2) regional and state administration systems; (3) economic development and life standard of the population; (4) political stability and the level of democracy within a society; (5) human rights and freedoms; (6) the status of national minorities; (7) demography and migration processes; (8) the condition of state borders;

(9) internal conflicts; (10) the extent of the regional states' integration into Euro-Atlantic systems on an economic, political, military and information level; (11) the specificities of regional states' relations with NATO; (12) natural resources and the environment; (13) the degree of multiethnic, multi-confessional and multicultural cooperation between the countries in the region; (14) the level of development of the

оналних мањина; (7) демографија и миграциони процеси; (8) стање граница између држава; (9) унутрашњи сукоби; (10) степен интегрисаности држава региона у евроатлантске системе на економском, политичком, војном и информативном плану; (11) специфичности односа држава региона са НАТО-ом; (12) природни ресурси и животна средина; (13) степен мултиетничке, мултиконфесионалне и мултикултурне сарадње међу земљама региона; (14) развијеност правосудних система; (15) организовани криминал; (16) терористичке организације; (17) степен корупције и антикорупцијска стратегија итд.

Ни за једну од наведених одредница не може се рећи да је пресудна у креирању безбедносног стања у региону југоисточне Европе. У целини посматрано, све оне

judicial systems; (15) organized crime; (16) terrorist organizations; (17) the degree of corruption and anti-corruption strategies, etc.

None of the mentioned determinants can be viewed as dominant in creating the security situation in the region of Southeast Europe. On the whole, all of these determinants in fact mutually intertwine, and as such create an integrated image of the security situation in our region within the next ten years, which we can anticipate with a certain degree of reliability. On the basis of the situation analysis and the assumed determinants, we are presented with the possibility to identify some of the strategically important trends regarding security challenges, risks and threats within the next ten years. At the same time, it should be taken into account that some of the identified trends will last, whereas

The Balkan powder

To expect the criminals to renounce their profit gained in illegal transactions would be an orthodox utopia. Therefore, it is expected that the drug and arms dealers as well as other members of organized crime groups will become linked, and their increasing pressure on the authorities will grow.

KEG

се, заправо, међусобно преплићу и као такве производе интегрисану слику стања безбедности у нашем региону у наредних десетак година, коју можемо да претпоставимо са одређеним нивоом поузданости. На основу анализе стања и претпостављених одредница, пружа нам се и могућност да идентификујемо неке стратешки значајне трендове безбедносних изазова, ризика и претњи у наредних десетак година. При томе, треба имати у виду да ће неки од идентификованих трендова потрајати, док ће други бити мање трајни и могу променити ток унутар посматраног периода.

Î ðǎàí èçî âàí è êðèì èí àě

Процењује се да актуелни годишњи приходи од нелегалних и криминалних активности износе: 100–300 милијарди долара од трговине дрогама; 10–12 милијарди долара од одлагања токсичног и другог опасног материјала; девет милијарди долара од крађе аутомобила (само у САД и Европи); седам милијарди долара од кријумчарења страних држављана; милијарду долара од крађе интелектуалне својине (пиратерија аудио и видео издања, софтвера итд).

others will be less durable and can alter their course within the monitored period.

Organized crime

It is estimated that the current annual proceeds from illegal and criminal activities amount to: \$100-150 billion from drug trafficking; \$10-12 billion from dumping toxic and other hazardous material; \$9 billion from auto theft (in the USA and Europe alone); \$7 billion from smuggling illegal immigrants; \$1 billion from intellectual property theft (audio, video and software piracy, etc).

What is the situation like in our country?

In the course of the year 2001 alone, 109 organized crime groups with 609 members were discovered in Serbia, and in the first half of the year 2003 organized crime groups “the Rakovica clan”, “the Surcin clan”, “the Veternik group”, “Jotka’s group” from Krusevac, “Coja’s group” from Kraljevo, the group “Pacov” (“the Rat”) from Pozarevac, etc. were dismantled.

In the last four years over 5000 kilos of narcotics and 44.000 tablets of ecstasy have been confiscated in Serbia. In the pe-

Каква је ситуација код нас?

Само у току 2001. године, у Србији је откривено 109 организованих криминалних група са 609 чланова, а у првој половини 2003. године разбијене су организоване криминалне групе “Раковички клан”, “Сурчински клан”, “Ветерничка група”, “Јоткина група” из Крушевца, “Цојина група” из Краљева, група “Пацов” из Пожаревца итд.

У Србији је у последње четири године заплењено преко 5.000 кг наркотика и 44.000 таблета екстазија. Само од марта 2004. до фебруара 2005. године одузето је због привредног криминала 229.109 боксова цигарета, око 428.000 литара нафте, 109.000 пића, 55.000 кг кафе итд. У истом периоду пресечено је више канала за илегално пребацивање људи, међу којима је највише држављана Албаније (261) и Турске (227), а поднете су 52 кривичне пријаве због трговине људима.

Била би ортодоксна утопија уколико би се очекивало да ће се носиоци организованог криминала одрећи профита који стичу нелегалним пословима. Напротив, у наредних десетак година значајно ће се повећати интеракција између трговаца дрогама, пролифераната оружја и других припадника организованог криминала, који ће у глобализованом свету имати већи приступ информацијама, технологији, финансијама, софистицираним техникама превара и перфиднијим каналима везе са развијеним подземљем.

Постојеће и нове међународне криминалне организације биће све вештије у искоришћавању глобалног ширења информационог, економских и саобраћајних мрежа. Криминалне организације и мреже ће се међусобно интересно повезивати и ступати у лабаве савезе са незадовољним структурама становништва ради спровођења специфичних операција. Они ће лобирати и подмићивати водеће снаге нестабилних држава, инфилтрирати се у проблематичне финансијске институције и послове и сарађивати са разним политичким покретима ради контролисања зона интереса у региону југоисточне Европе.

Међу криминалним активностима доминираће трговина дрогом, кријумчарење страних држављана, трговина женама, децом и људским органима, кријумчарење токсичних материјала, опасног отпада, недозвољеног оружја, војне технологије и опреме и друге кријумчарење робе, као и финансијске преваре, рекетирање и проституција.

Опаштавајући се: да ли је Европа у опасности?

Балканске државе са израженим етничким, верским и културним тензијама, као и слабом привредом, могле би да буду у средишту интересовања разних терористичких групација и појединаца. У таквим срединама “домаће” терористичке структуре биће мамац за транснационалне криминалне и терористичке мреже које ће испољити тренд кретања ка стварању разноврснијих, самосталних терористичких мрежа које се потхрањују развијеном информационом технологијом.

Могуће је, при том, да ће услед снажне глобалне анти-

риод from March 2004 to February 2005 alone, 219.109 boxes of cigarettes, around 428.000 litres of oil, 109.000 litres of liquor, 55.000 kilos of coffee, etc. were seized as a result of economic crime. In the same period, many illicit human smuggling channels have been disrupted, among whom the greatest number are citizens of Albania (261) and Turkey (227), and 52 criminal charges have been filed as a result of human trafficking.

To expect the bearers of organized crime to renounce the profit obtained through illegal transactions would present an orthodox utopia. On the contrary, in the next ten years or so the interaction between drug dealers, arms proliferators and other organized crime members will significantly increase, and in the globalized world they will have greater access to information, technology, finances, sophisticated fraud techniques and more perfidious communication channels with the developed underground.

The existing and new international criminal organizations will become ever more skilful in exploiting the global expansion of information, economic and traffic networks. Criminal organizations and networks will mutually interconnect due to similar interests and will enter loose alliances with disaffected population structures in order to carry out specific operations. They will lobby and bribe the leading forces of unstable countries, infiltrate into problematic financial institutions and businesses, and cooperate with various political movements so as to control the interest zones in the Southeast Europe region.

Among criminal activities, drug trafficking, smuggling illegal immigrants, trafficking in women, children and human organs, smuggling toxic materials, hazardous waste, illicit arms, military technology and equipment and other contraband goods will dominate, as well as financial fraud, racketeering and prostitution.

Terrorist activities

The Balkan states with pronounced ethnic, religious and cultural tensions, as well as a weak economy, could become the central interest of various terrorist groups and individuals. In such an environment “domestic” terrorist structures will present bait for transitional criminals and terrorist networks, which will display a trend towards creating more diverse and independent terrorist networks which feed on developed information technology.

It is also possible that, due to a strong global anti-terrorist campaign, some countries of the region which have sponsored terrorism or specific terrorist organisations in the recent past, will reduce or even completely suspend this activity in the forthcoming period. On the other hand, some of the existing or future weak states could find themselves on the path to cooperation with terrorists, thus seeking the possibilities for a way out of the political, economic or military crisis. However, the only certainty is that terrorism will not be eradicated, but during the process terrorist tactics will become increasingly more sophisticated as well, with an aim to securing an increasingly lethal character of the actions, generating victims on an ever larger scale and destroying state and global information systems.

терористичке кампање, неке земље региона, које су у блиској прошлости спонзорисале тероризам или одређене терористичке организације, у наредном периоду ту своју активност да ублаже или чак и потпуно обуставе. Са друге стране, путем сарадње са терористима могли би да крену неке садашње или будуће слабе државе, које би у томе тражиле могућности за излазак из политичке, економске или војне кризе. Сигурно је, међутим само то да тероризам неће бити искорењен, али и да ће тактика терориста при том постајати све софистициранија, у тежњи да обезбеди што већу убитачности акција, изазове што масовније жртве и уништи државне и глобалне информационе системе.

Øâãðö î ðöæ¹

Услед даљег научно-техничког прогреса, консолидације војне индустрије, тежње за профитом са иностраних тржишта и пропустљивих граница, режими контроле граница и евентуалних санкција на глобалном или регионалном плану постаће мање ефикасне и биће све теже контролисати трансфер технологије оружја. Самим тим, отварају се могућности да до софистицираног оружја и оружја за масовно уништење дођу државе или недржавне структуре са радикалним или ограниченим ратним аспирацијама.

Како ни грађани наше земље нису имуни на недозвољено поседовање и трговину оружјем говори и податак да је код нас у последње три године одузето око 6.500 цеви оружја, 1.000 бомби и 400 кг експлозива који су били у илегалном поседу.

Није на одмет поменути и податак да се у легалном власништву у Републици Србији налази 1.056.314 комада лаког наоружања. Са друге стране, према званичним подацима, грађани Црне Горе поседују око 103.000 комада разног ватреног оружја за које поседују дозволу, али се процењује да поседују још и око 40.000 комада нерегистрованог оружја и експлозивних средстава наслеђених из прошлости.

Âãðñèè, àòí è÷èè è ìîèèè÷èè ñóéî æè

Традиционалне групе – заједнице, по верској или етничко језичкој припадности, латентни су извор проблема за системе управљања, како у свету, тако и на Балкану. Користећи либералне услове које доноси глобализација и изградња грађанског друштва, биће у бољим позицијама да мобилишу своје истомишљенике у борби за задовољавањем интереса групе – заједнице или “у одбрани” од стварне или фиктивне економске, политичке, културне или неке друге дискриминације.

Истовремено, етничке дијаспоре и истоверници у иностранству располагаће са бољим могућностима за пружање политичке, финансијске, логистичке и друге подршке припадницима братских група – заједница.

У времену које је пред нама доћи ће до значајног увећања две највеће верске групације – хришћана и муслимана. Могуће је да ће радикални делови тих, али и других, верских групација устати против генетске манипулације или угрожавања животне средине, те да ће се борити

Arms Trafficking

Due to further scientific and technical progress, military industry consolidation, pursuit of profit from foreign markets and permeable borders, the regimes of border control and possible sanctions on a global or regional level will become less efficient and it will be increasingly harder to control the transfer of arms technology. Thus, the possibilities of obtaining sophisticated weapons or weapons of mass destruction become open for states or non-government structures with radical or limited war aspirations.

The fact that the citizens of our country are not immune to illegal possession and arms dealing is demonstrated in the statistic that, in the past three years, around 6.500 weapon barrels, 1000 bombs and 400 kilos of explosives in illegal possession have been confiscated.

The data that in the Republic of Serbia 1.056.314 pieces of small arms and light weapons are legally owned should not be disregarded. On the other hand, according to official data, the citizens of Montenegro own about 103.000 pieces of various fire arms for which they have a licence, but it is estimated that they possess an additional 40.000 pieces of unregistered arms and explosive devices inherited from the past.

Religious, ethnic and political conflicts

According to religious or ethnic-linguistic adherence, traditional groups-communities are a latent source of problems for the governing systems, both in the world and in the Balkans. By making use of liberal conditions brought about by globalisation and the establishment of a civil society, they will find themselves in a better position to mobilise their sympathizers in the struggle for satisfying the interests of the group-community or in the “defence” from actual or fictitious economic, political, cultural or any other discrimination.

Simultaneously, ethnic diasporas and followers of the same religion abroad will have better possibilities for offering political, financial, logistic and other support to the members of the fraternal groups-communities.

In the upcoming period, there will be a significant enlargement of the two greatest religious groups- the Christians and the Muslims.

It is possible that radical fractions of these, as well as other religious groups will rise up against genetic manipulations or environmental endangerment, and will, furthermore, fight for or against greater women rights, come into conflicts over the right to work and other issues. Recent indicators point to the conclusion that few Muslim countries will give full political and cultural rights to religious minorities, but at the same time, will not remain indifferent when it comes to the treatment of Muslim minorities in other countries, including those of the Balkan region of course. This will certainly provoke the reaction of other confessions in relation to the treatment of their endangered followers.

Social unrest

In certain countries of the region, different effects of the transition process and negative effects of globalization will cause discontent in one part of the population concerning

за већа права жена li против њих, да ће се сукобљавати око права на посао и других питања. Свежи показатељи упућују на закључак да ће мало муслиманских земаља дати пуна политичка и културна права верским мањинама, а да истовремено неће бити индиферентне када је у питању однос према муслиманским мањинама у другим земљама, наравно и балканским. Свакако, то ће произвести реакцију других вероисповести у односу према својим угроженим истоверницима.

Нити ефикасност, нити ефикасност

Различити ефекти процеса транзиције и негативне последице глобализације проузроковаће, у појединим земљама региона, незадовољство дела становништва постојећим социјалним статусом. Краткорочно или трајније угрожавање животног стандарда и све израженији јаз између богатих и сиромашних довести до отвореног социјалног бунта који може имати рушилачки карактер и резултирати људским жртвама и великом материјалном штетом. Социјалним немирима могу допринети и стилови руковођења неких државних лидера који ће подстицати пословне фирме, непрофитне организације и групе које подржавају владу, а запостављаће оне који тако не мисле.

Сигурно је да ће поремећаји у једној економији утицати на другу. Побољшане трговинске везе и интегрисаност глобалних финансијских тржишта лако ће економску ускомешаност у једној држави прелити на читав регион.

Ефикасност, ефикасност

У прилог образложењу тренда овог безбедносног изазова можда је довољно навести само податак да трошкови

their existing social status. Short or long-term endangerment of the standard of living and an increasingly pronounced gap between the wealthy and the poor will lead to an outspoken social revolt which can have a disruptive character and may result in human casualties and an enormous material damage. The style of governance of certain state leaders can also contribute to social unrest by encouraging business firms, non-profit organisations and government support groups, and neglecting those who do not have the same views.

It is certain that disruptions in one economy will affect the other. Improved commercial ties and integration of global financial markets will easily transmute the economic turbulence from one state onto the whole region.

Corruption

As a contribution to the explanation of this security challenge trend, perhaps it is enough only to mention the data that corruption costs in the world nowadays amount to approximately \$500 billion, or about 1 per cent of the gross national income.

Although it may not be directly connected with corruption, we are going to mention the data that, due to various reasons, in the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Serbia over 100 police officers have been arrested, around 700 have been suspended, over 150 fired, that around 2000 disciplinary measures have been pronounced and about 2000 offence and criminal charges have been filed during the past three years.

Simultaneously with the appearance of problems which many of our regional countries will have to face in the transition process and on the road to realizing "the European

Свакодневна борба против шверца / Everyday fight against smugglers

корупције у свету данас износе око 500 милијарди долара, или око један одсто глобалног бруто националног дохотка.

Нека и није у директној вези са корупцијом, али на-
вешћемо податке да је, из разних разлога, у МУП-у
Републике Србије, у последње три године, ухапшено
преко 100 полицајаца, суспендовано око 700, отпуште-
но преко 150, да је изречено око 2.000 дисциплинских
мера, поднето око 2.000 прекршајних и кривичних
пријава итд.

Упоредо са проблемима са којима се многе државе нашег региона буду суочавале у процесу транзиције и на путу остварења “европског пројекта”, изналазиће се нове могућности и начини корупције на свим нивоима, упркос све организованијој и инструментализованијој борби против те пошаст. Србија је кренула у борбу против корупције, али имајући у виду улоге које су “на столу”, може се претпоставити да ће та пошаст изналазити нове могућности и начине за деловање на свим нивоима и структурама.

Î î ã í è ì î ê ó ø à ð å æ ç à œ ä ã õ à í è ö à

Иако ће принцип немењања постојећих међдржавних граница бити један од кључних критеријума уласка у моћну европску породицу, није искључена опасност од покушаја прекрајања граница у одувек узаврелом региону југоисточне Европе. Томе може допринети променљива динамика војне, политичке и економске моћи држава региона, у комбинацији са одређеним “спољним одредницама” изазивања и управљања међдржавних и регионалних конфликта.

Геополитички интереси ванбалканских сила, интереси и територијалне претензије балканских земаља, те нерешени међунационални односи довели су, само у протеклој деценији, до распада СФРЈ, ратова у Словенији и Хрватској, ужасног грађанског рата у БиХ, оружане побуне Шиптара на Космету 1998. и 1999, агресије НАТО-а на СР Југославију, оружане побуне Шиптара у Македонији 2001. године, терористичких акција Шиптара у општинама Бујановац, Медвеђа и Прешево итд.

Као што показује пракса савремених међународних односа, питање граница на Балкану неће решавати народи са овог простора, већ светски моћници. Које су “варијанте у игри” уколико би се кренуло у ново прекомпоновање простора југоисточне Европе?

Првенствено, реч је о давању апсолутне независности Косову и Метохији. Не треба бити превише геополитички

project”, ever new possibilities and methods of corruption on all levels will be devised, despite the increasingly more organized struggle against this scourge. Serbia has taken the initial step in the fight against corruption, but bearing in mind the stakes which are “on the table”, it can be assumed that this scourge will continue to discover new possibilities and methods for operating on all levels and structures.

Dangerous attempts at changing borders

Although the principle of retaining the existing trans-national borders will be one of the key criteria for entering the powerful European family, the danger posed by the attempt at altering borders in the perpetually turbulent region of Southeast Europe cannot be excluded. The volatile dynamics of the regional states' military, political and economic power in combination with certain "external determinants" of generating and managing trans-national and regional conflicts can contribute to this.

Geopolitical interests of non-Balkan forces, interests and territorial pretensions of Balkan countries, as well as unresolved international relations, in the last decade alone, have led to the dissolution of the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia, wars in Slovenia and Croatia, terrible civil war in Bosnia and Herzegovina, Albanian armed insurgency in Kosovo in 1998 and 1999, NATO aggression on the Federal Republic of Yugoslavia, Albanian armed insurgency in Macedonia in 2001, Kosovo Albanians' terrorist acts in the municipalities Bujanovac, Medveđa and Preševo, etc.

As is demonstrated by the practice of contemporary international relations, the issue of borders in the Balkans will not be resolved by the peoples from this region, but rather by the world power-wielders. Which options are "at play" if a new transformation of the South-East European region should occur?

Primarily, this concerns the issue of granting independence to Kosovo and Metohia, which could present an initial fuse setting in motion an avalanche of claims for border alterations. Bosnia and Herzegovina in its present form could easily be disintegrated into three entities. Herzeg-Bosnia would join Croatia and the Republic of Srpska would join the State Union (or Serbia, in the event of Montenegro declaring independence), whereas the Muslim part of Bosnia and Herzegovina would sub-

sist as an independent state union. Kosovo and Metohia (or just Metohia and a part of Kosovo), the Western part of Macedonia and the Southeast part of Montenegro would turn to Albania. Hungary could demand an extension of its borders at the expense of one part of Rumanian territory inhabited by Hungarians. Greece and Bulgaria would perhaps extend their hand towards the remaining part of Macedonia, i.e. Serbia.

Немачки тенкови на Косову / German tanks in Kosovo

литички писмен, па закључити да би то могла да буде иницијална каписла која би покренула лавину захтева за промене граница на Балкану. Босна и Херцеговина, у садашњој форми, лако се може распасти на три ентитета. Херцег Босна би се припојила Хрватској, а Република Српска државној заједници (или Србији у случају осамостаљења Црне Горе), док би муслимански део БиХ опстао као самостална држава. Косово и Метохија (или само Метохија и део Косова), западни део Македоније и југоисточни део Црне Горе би се, извесно, окренули Албанији. Мађарска би могла да тражи (иако се обавезала да нема таквих аспирација) проширење својих граница на рачун дела румунске територије насељене Мађарима. Грчка и Бугарска би можда пружиле прсте према преосталом делу Македоније, односно Србије. При томе, не треба изгубити из вида ни јасну могућност да државно осамостаљење тражи (и добије) и Војводина, док би Рашка област, у пакету са осамостаљењем, тражила и припајање самосталном муслиманском делу Босне и Херцеговине. У сваком случају, највеће евентуалне промене доживеле би управо границе државне заједнице Србија и Црна Гора, односно Србије и то “у корист своје штете”.

Сигурно је да решења која заговарају осамостаљивање и издвајање територија насељених националним мањинама уносе нове видове нестабилности у балканске прилике и прете новим сукобима. Уместо тога, међународна заједница треба да се држи принципа о непромењивости државних граница, да се мањинска питања решавају у оквиру држава у којима оне живе. Што је најважније, треба имати исти став према свим мањинама у свим државама и идентично их решавати. Свака пристрасност, у том смислу, или двоструки стандарди у третирању мањинских питања на Балкану, не доприноси стабилизацији, већ управо обрнуто, доводи до нових нестабилности.

Без обзира на, хипотетички речено, вековни сан српског народа о животу у једној држави, очито је да би прекрајање граница на Балкану донело огромну и ненадокнадиву штету српском народу. Међутим, историја је показала, нажалост, да на Балканском полуострву ништа није немогуће.

Ì èãðàøè¼

Миграциона кретања, интензивирани крајем прошлог века, углавном због ратних сукоба, наставиће се и у првим декадама овог века. Основни узроци нових миграционих кретања биће различита демографска кретања, глобализација тржишта радне снаге, политичка нестабилност, унутардржавни сукоби, потрага за бољим стандардом и сл. Велики број легалних и нелегалних досељеника допринеће повећању социјалних и политичких тензија у региону, а није искључено и да резултира изменама националних идентитета у појединим земљама.

Поред тога, проблем избеглица неће бити до краја решен, упркос настојањима, како међународне заједнице тако и земаља региона.

At the same time, we should also take into account the obvious possibility of Vojvodina demanding (and obtaining) state independence, whereas, together with independence, the Raška district would demand accession to the Muslim part of Bosnia and Herzegovina as well. In any case, the very borders of the State Union of Serbia and Montenegro, or rather Serbia, would experience the greatest prospective changes and to its own detriment.

It is certain that the solutions which advocate the granting of independence and the secession of territories inhabited by national minorities introduce new forms of instability into the Balkan circumstances and threaten to cause new conflicts. Instead, the international community should stick to the principle of state border stability, so that minority issues could be resolved within the states in which they live. Most importantly, the same stance should be adopted towards all

Македонски специјалци у Тетову /
Macedonian special forces in Tetovo

minorities in all the states, and their issues should be addressed in an identical way. Any prejudice in that sense or double standards in treating minority issues in the Balkans, does not contribute to stabilization, but on the contrary, leads to new instabilities.

Regardless of, hypothetically speaking, the century-long dream of the Serbian people about life in one single state, it is obvious that the retailoring of borders in the Balkans would bring about an enormous and irredeemable damage to the Serbian people. However, history has shown that, unfortunately, nothing is impossible in the Balkan Peninsula.

Migrations

Migration trends, intensified by the end of the last century, mainly due to wars, will be continued in the first decades of this century. The underlying causes of new migration tendencies will be divergent demographic trends, labour market globalisation, political instability, intrastate conflicts, the pursuit of better standard and alike.

A large number of legal and illegal immigrants will contribute to the increase in social and political tensions in the region, and it is not excluded that it may result in the alteration of national identities in certain countries.

Apart from that, the problem of refugees will not be entirely solved, despite the efforts of both the international community and the countries of the region.

Атлантска безбедност

Без обзира на све иницијативе и ефекте ограничавања војног фактора, као једног од најопаснијих генератора безбедносних поремећаја у југоисточној Европи (лимитирање бројног стања људства и оружја, санкционисање производње и трансфера забрањеног оружја, формирање интердржавних оружаних састава, међудржавна контрола итд), он ће представљати латентну опасност по безбедност, како у појединим државама, тако и у региону као целини. Подсећања ради, на Балкану, без Турске, у овом тренутку је преко 300.000 људи под оружјем. Балканске државе располажу са готово 9.000 тенкова, 2.000 авиона и 15.000 артиљеријских оруђа, а за војне потребе издвајају више од пет милијарди долара.

Може се очекивати да ће, у наредних десетак година, војни фактор бити у значајнијој мери контролисан од стране цивилних органа власти, као и од стране утицајних ванрегионалних центара моћи. Преминање дипломатских и политичких метода и средстава над оружаним у решавању међудржавних и унутардржавних спорова довести до битног смањења страног војног присуства у земљама региона, до редифинисања улоге и реформе регуларних државних оружаних састава, као и до сужавања простора за формирање и деловање паравојних формација.

* * *

Анализа стања и трендова безбедносних изазова у југоисточној Европи недвосмислено упућује на закључак да је тај простор бременит бројним рецидивима прошлости и оптерећен многим савременим изазовима. Балканско полуострво, које је за Запад одувек било синоним за поприште интрига, пучева, крађеубистава, “домовину вампира” и другоразредну имитацију Европе, до те мере је, поред супротности, крцато и “домаћим и страним” војним ефективима да постоји, метафорички речено, могућност да потоне под тежином војне опреме и наоружања, са једне, и супротстављеним интересима својих и туђих држава, са друге стране.

Но, и поред тога, балкански народи имају многе сличности и бројне заједничке интересе, а најчешће су их делиле њихове политичке елите под притиском ванрегионалних фактора, посебно великих сила Запада које су и створиле стереотип о Балкану и балканизацији. Историја Балкана није, међутим, само историја балканских народа и држава, већ Европе и читавог света, будући да је већина сукоба у овом региону део ширег ланца постимперијалистичких тежњи и сукоба интереса великих сила. Тако је било у прошлости, тако је и сада.

Коначно, пут до успостављања потпуне безбедности на Балкану није предуг. Нажалост, за тако нешто треба много труда, воље, умећа и стрпљења, како од стране балканских народа – тако и од стране “великих геополитичких играча”. Циљеви су, међутим, велики, па се за то ваља и борити.

*Аутор је, пуковник, начелник Института ратне вештине Министарства одбране и председник Скупштине Атлантског савета

The military factor

Regardless of all the initiatives and effects of restricting the military factor as one of the most dangerous generators of security disruptions in South-East Europe (limiting the amounts of manpower and weapons, sanctioning the production of illicit weapons, forming intrastate armed forces, transnational control, etc.), it will present a latent threat to security in both the individual states and the region as a whole.

It is worth remembering that, in this moment, there are around 400.000 people under arms in the Balkans, not including Turkey. The Balkan states dispose of almost 9.000 tanks, 2.000 aircraft and 15.000 artillery machines, and they allocate more than \$5 billion for military needs.

It can be expected that, in the next ten years, the military factor will be controlled to a significantly greater extent by the civil authorities, as well as the influential non-regional centres of power. The predominance of diplomatic and political methods and means over the armed ones in resolving international and internal disputes, will result in a significant reduction of foreign military presence in the countries of the region, and in the redefining of the regular national armed forces role and reform, as well as in the narrowing of area for the formation and operation of paramilitary formations.

* * *

The analysis of the security challenge situation and trends in South-East Europe explicitly points to the conclusion that this region is pregnant with numerous recidivisms of the past, and burdened by many contemporary challenges. The Balkan Peninsula, which, for the West, has always presented a synonym for an arena of intrigues, coups, royal assassinations, “the homeland of vampires” and a second-rate imitation of Europe, is, apart from the contrarities, insofar packed with “domestic and foreign” military effectives that, metaphorically speaking, there is a possibility for it to sink under the weight of military equipment and armament on the one hand, and conflicted interests of its own and foreign states, on the other. Apart from this, however, the people of the Balkans have many similarities and numerous common interests, and were mostly divided by their political elites under the pressure from non-regional factors, especially the Western superpowers, which were the ones that created the stereotype of the Balkans and balkanisation. Nevertheless, the history of the Balkans is not just a history of the Balkan peoples and states, but also of Europe and the whole world, inasmuch as the majority of conflicts in this region are a part of a broader chain of post-imperialistic aspirations and conflicts of interest among the major powers. The situation was such in the past and it such now.

Finally, the road to establishing absolute security in the Balkans is not too long. Unfortunately, it requires a lot of effort, will, skilfulness and patience on the part of both the Balkan nations and “major geopolitical players” as well. However, the goals are aimed high, and are therefore worth fighting for.

*The author is a Colonel, Chief of the Ministry of Defence Military Arts Institute and president of the Atlantic Council Assembly

Приватизација

Пише:
Владан Живуловић*

Због потребе да се изврши темељита реформа Војске Србије и Црне Горе, али и изразите несташнице новца потребног за овај посао, власти државне заједнице СЦГ донеле су пре две године једину логичну одлуку – да се уз помоћ такзованих унутрашњих резерви, односно продајом вишкова војне имовине дође до неопходних средстава. На седници Врховног савета одбране одржаној 11. маја 2004. године, на којој су поред чланова Савета присуствовали и премијери Србије и Црне Горе, иницирано је оснивање Фонда за реформу Војске СЦГ.

Идеја о оснивању овог фонда, као дела интегралног концепта реформе одбране, постојала је, наравно и пре тога, јер је већ дуже време свима било јасно да у буџету није могуће обезбедити потребан новац. Због законских ограничења према којима Министарство одбране као директни корисник буџетских средстава није у могућности да послује на економским принципима, што би подразумевало издавање хипотека, подизање кредита или инвестирање вишкова новца у профитабилне пројекте, осмишљено је да се формира један фонд у статусу правног лица, а под непосредном контролом Министарства одбране. У оснивање овог фонда су, сем тога, кроз чланство у Управном и Надзорном одбору, укључени и највиши органи државне заједнице као и република чланица.

Овакав фонд

Да је један овакав фонд био потребан видело се, усталом, и из проблема извршавања ранијих буџета, односно уговорних обавеза Владе Србије према Министарству одбране. Рецимо, у 2004. и 2005. години буџети су ребалансима смањивани, а Влада Србије није испунила своје уговорне обавезе по основу размене објеката у Немањиној 9 (у Београду) за 48.000 метара квадратних стамбеног простора, као и 900.000 динара дуга владе након преузимања дела

на НУЛИ

By Vladan Živulović

Out of the need to perform a thorough reform of the Serbia and Montenegro Army, but due to a considerable lack of money needed for the job, the authorities of the State Union of Serbia and Montenegro made a logical decision two years ago – to help obtain necessary funds by means of so-called internal reserves, i.e. selling the surfeit of Army property. At the meeting of the Supreme Defence Council held on May 11 2004, where apart from the Council Members there were also Prime Ministers of Serbia and Montenegro present, the establishing of the Fund for Reform of the Serbia and Montenegro Army was initiated. The idea of establishing the Fund, as an integral part of the defence reform concept, naturally existed before this, because it was clear to everyone for a long time that it is not possible to provide the required funds from the budget. Due to legal restrictions, according to which the Ministry of Defence, as a direct beneficiary of budgetary resources, cannot trade on economic principles, which would include issuing mortgages, applying for loans or investing extra money in profit-making projects, the Fund was designed as a legal entity, and under immediate control of the Ministry of Defence. The highest authorities of the State Union as well as those of the member republics were included in establishing this Fund through membership in the Managing Board and Supervisory Board.

The Role of the Fund

The need for such a Fund could also be seen in the problems of effecting previous budgets, or rather contracted duties of the Serbian Government towards the Ministry of Defence. For example, in the years of 2004 and 2005 the budgets were decreased by means of revision, and the Serbian Govern-

Privatisation

on GROUND ZERO

војног аеродрома у Нишу. Војна имовина била је, разуме се, предмет и других захтева за уступање другим буџетским корисницима на територији Србије, али без дефинисаних обавеза у смислу надокнаде Министарству одбране. Све ово било је довољан разлог да се покрене иницијатива за оснивање Фонда за реформу Војске о којој је Савет министара донео посебну уредбу (Службени лист СЦГ бр 28-04).

Фонд је активности на комерцијализацији, потом, спроводио паралелно на два колосека, одвојено за сваку државу чланицу.

У складу са усвојеном процедуром и овлашћењима, Фонду је на основу аката Министарства одбране и закључака Владе Црне Горе уступљено на располагање ради продаје 48 локација у Црној Гори. Фонд је у вези с тим затим спровео шест тендера чији је предмет била продаја на 21 локацији. Од понуђених објеката продато је 10 и то за 14.144.632 евра. За још 14 локација тендерска процедура је у току. Сав овај новац добијен продајом непокретности пренет је Министарству финансија Републике Црне Горе и користи се за успостављање стабилног финансирања плата припадника Војске СЦГ и Министарства одбране на територији Црне Горе, које су до тада знале да касне и по пет месеци! Део средстава коришћен је и за финансирање социјалног програма (отпремнина).

Ревизорска кућа “Ернст и Јоунг”, која је у склопу пројекта холандске владе, а по захтеву Министарства одбране извршила ревизију пословања Фонда, ове резултате постигнуте у продаји имовине оценила је позитивно. Та ревизорска кућа је констатовала да је Фонд способан да реализује ефектну продају на брз и транспарентан начин, али је напоменула да постоје “одређене спољне баријере” које ограничавају рад Фонда и на које Фонд не може да утиче.

Поступање с имовином на територији Републике Србије определио је закључак Владе Србије у коме се каже следеће: “До окончања поступка усвајања закона о имовини државне заједнице СЦГ, институције државне заједнице, институције које обављају послове институција државне заједнице у прелазном периоду, као и Војска СЦГ не могу располагати непокретностима, другом имовином и средствима на територији Републике Србије, који су у моменту усвајања Уставне повеље државне заједнице СЦГ имовина СРЈ, те се од наведених органа и институција захтева обустављање свих започетих поступака отуђења и других облика распола-

ment did not fulfil its contractual duties on the basis of to the exchange of buildings in number 9, Nemanjina Street (Belgrade) for 48,000 square meters of housing space, as well as 900,000 dinars of Government debt after taking over one part of the military airport in Nis. Military property was, understandably, also the subject of other applications for renouncing in favour of other budgetary beneficiaries on the territory of Serbia, but without defined obligations in the form of compensation to the Ministry of Defence.

All this was reason enough to start the initiative for founding the Army Reform Fund on which the Council brought a special regulation (Official Gazette of SCG No 28-04). The Fund has subsequently implemented commercialisation activities parallel on two tracks, for each member state separately.

The Fund was, in accordance with the adopted procedure and authorisations pursuant to the acts of the Ministry of Defence and conclusions of the Montenegrin Government, given at disposal to sell 48 locations in Montenegro. The Fund organised six tenders to this end making sales on 21 locations. Of the objects offered ten were sold and for €14,144,632. Tender procedure for another 14 locations is in progress. All the money gained from the sale of the property was transferred to the Ministry of Finance of the Republic of Montenegro and is being used for maintaining stable financing for the salaries of the military personnel of the Serbia and Montenegro Army and the Ministry of Defence on the territory of Montenegro, which were at times as long as five months late! A part of the funds was used to finance the social programme (severance pay).

Ernst & Young, who audited the Fund's operations as a part of a Netherlands Government project and upon request by the Ministry of Defence, gave a positive evaluation of the sale results. The audit company ascertained that the Fund was able to make effective sale rapidly and transparently, but it also marked that there were “certain external barriers” limiting the Fund's operations and which the Fund cannot influence. Treatment of property on the territory of the Republic of Serbia was decided upon by the following conclusion of the Serbian Government: “Until the procedure of adopting the Law on Property of the State Union of Serbia and Montenegro, the institu-

No profit made from the sale of Army property in Serbia, whereas Montenegro earned over 14 million euros

tions of the state union, the institutions acting as institutions of the state union in the transitional period, as well as the Serbia and Montenegro Army cannot dispose of immovable property, other property or resources on the territory of the Republic of Serbia, which were at the moment of adopting the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro the property of the Federal Republic of Yugoslavia, and thus the relevant bodies and institutions are demanded to stop all initiated procedures of alienating and other forms of disposing of such property.” It was stipulated, however, that the Serbian Government, on the proposal of Republican Housing and Property Directorate “can give previous consent to dispose of such property on condition that the funds acquired in this way be put into a sub account opened within the consolidated account of the Republic's Treas-

гања наведеном имовином.” Предвиђено је, међутим, да Влада Србије може на предлог Републичке дирекције за имовину Републике Србије “дати претходну сагласност

Од продаје војне имовине у Србији није остварен ни динар прихода, док су Црногорци добили нешто више од 14 милиона евра

за располагање том имовином под условом да се средстава која се прибаве по том основу уплате на подрачун који ће се отворити у оквиру консолидованог рачуна трезора Републике којим ће располагати министар одбране СЦГ или лице које он за то овласти”.

У том смислу се Влада Србије, рецимо, сагласила да се спроведе поступак јавног надметања или прикупљања писмених понуда за продају два војна објекта у Београду – објекта у улици Боре Станковића бр 1-3 и у Катањићевој 15.

Затим је и Министарство одбране донело своје упутство о процедури и поступцима органа Министарства одбране и Војске СЦГ у вези са располагањем непокретном имовином коју користи Министарство одбране и Војска СЦГ. У упутству је разрађен механизам доношења одлука, али...

Í áðáàëí á öáí á

Досад је Дирекција за имовину Републике Србије за продају локација у Србији упућено преко 200 захтева. Влада Србије је, међутим, досад дала – само осам сагласности. Реч је о сагласностима за издавање у закуп Карађорђева и Куле у Бирчаниној улици, као и о продаји објекта у Катанићевој 15 и пет клубова Војске. На тендерима које је организовала комисија коју је одредио министар одбране, припремљеним супротно упутству Управе за инфраструктуру Министарства одбране, и са почетним ценама које су дате у складу с проценом Републичке управе јавних прихода, за прва три објекта јавио се само по један заинтересовани понуђач, што по мишљењу Фонда није задовољило законске услове, па су ти предмети директно упућени Влади Србије на одлучивање.

Сасвим је, при томе, било јасно да је Републичка управа јавних прихода одредила неприхватљиво високе цене објеката за продају о чему најбоље сведочи чињеница да је, рецимо, зграда у Катанићевој улици процењена на чак 23 милиона евра, док је онај једини заинтересовани купац био спреман да плати – пет милиона евра!

Ваљало би, свакако, напоменути и да је Министарство одбране из непознатих разлога спискове које је достављало Фонду више пута мењало, при чему су локације најатрактивније за продају – скинуте са списка. Резултат свега тога био је жалостан: у Србији од продаје војне имовине досад није зарађен – ни један једини динар!

**Аутор је председник Атлантског савета СЦГ и доскора
рашњи директор Фонда за реформу система одбране
државне заједнице СЦГ*

ury, to be managed by Serbia and Montenegro Minister of Defence or a person authorised by him to do so.”

The Serbian Government thus, for example, agreed to organise a public bidding procedure or gather written offers for selling two Army buildings in Belgrade – one in 1-3 Bore Stankovica Street and another in 15 Kataniceva Street. Then the Ministry of Defence also published their own Manual on Procedure and Actions of the Ministry of Defence and Serbia and Montenegro Army Bodies for disposing of immovable property used by the Ministry of Defence and Serbia and Montenegro Army. The decision making mechanism was elaborated in the Manual, but...

Unrealistic prices

So far the Republican Housing and Property Directorate has received over 200 demands for sale of locations in Serbia. The Serbian Government have, however, so far given – only eight consents. These are the consents for lease on Karadjordjevo and the Tower in Bircaninova Street, as well as the sale of property in 15 Kataniceva Street and five Army clubs. On tenders organised by the commission delegated by the Minister of Defence, prepared contrary to the instructions given by the Ministry of Defence Infrastructure Direction,

and with starting prices given in accordance with the estimate of the Republican Administration of Public Revenues, there was only one interested bidder in each of the first three buildings, which according to the Fund did not meet legal provisions, so these cases were sent directly to the Serbian Government for decision.

It was, therefore, quite clear that Republican Administration of Public Revenues has set unacceptably high prices of the buildings for sale, which is best confirmed by the fact that, for example, the building in Kataniceva Street was estimated at €23 million, while the only buyer interested was prepared to pay – €5 million!

It is also important to mention that the Ministry of Defence changed the lists sent to the Fund several times, with the most attractive locations for sale – taken off the list.

The result of it all was sad: the sale of army property in Serbia did not earn a single dinar!

*The author is the President of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro and the former Director of the Defence System Reform Fund of Serbia and Montenegro

У зачараном КРУГУ

Пише:
Ксенија Миливојевић*

Спролећа прошле године чинило се да је Србији најзад кренуло. Према тадашњим, махом дневнополитичким интерпретацијама, де-сио нам се историјски помак ка Европској унији у виду позитивне оцене Студије изводљивости. Врата преговора о стабилизацији и придруживању широм су отворена, а неинформисаним

грађанима могло се учинити као да Европска унија само нас чека, да смо ми посао већ завршили.

Годину дана касније Европа је скоро једнако далеко као што је била и током деведесетих. Кључни проблем приликом одмотавања овог квазиисторијског колажа јесте у перцепцији реалности. Слика која нам се презентује код куће тешко да одговара стварном стању. Поставља се питање тумачења чињеница с једне, и догађаја у претходних годину дана, с друге стране.

Чињенице

Које се односе на процес придруживања Европској унији било које државе су непроменљиве. Одређени услови, сублимирани у такозваним критеријумима из Копенхагена, исти су за све. Специфичности западног Балкана и његове новије историје имају посебну тежину, како у контексту свеукупног реформског процеса, тако и у виду процене спремности појединих држава за сарадњу са хашким трибуналом. Потребно је нагласити да се ту не ради о посебним облицима условљавања, већ о генералном утврђивању степена озбиљности и одговорности државе као институције, као и њене способности да адекватно одговори својим међународним обавезама. Преведено на посматрани период у претходних годину дана, од Србије се оправдано очекивало да убрза реформе, покаже конкретне резултате у процесу изградње стабилних институција и заокружи сарадњу са трибуналом у Хагу изручењем оптуженика за које се основано сумња да се налазе на њеној те-

Годину дана након позитивне оцене Студије изводљивости, Србија је скоро једнако далеко од ЕУ као и пре

риторији. У случају несарадње са трибуналом, последица у виду прекида преговора са Европском унијом била је јасно сигнализирани и пре него што су они у октобру 2005. били званично отворени.

Анализа брзине и ефеката реформи уз све резерве типичне за земље у транзицији не даје блиставу слику. Податак

By Ksenija Milivojević*

In spring last year, it seemed as though Serbia had finally started to flourish. According to the daily political interpretations at that time, we experienced a historical step towards the EU in the form of a positive Feasibility study. The doors to the Stabilization and Association negotiations are wide open, and to uninformed citizens it may have seemed as though the European Union was only waiting for us, that we have already finished the job. A year later, Europe is almost as far away from our reach as it was during the 1990ies. The key problem upon unravelling this quasi-historical collage is in the perception of reality. The image being presented to us at home hardly corresponds to the actual situation. A question is posed concerning the interpretation of facts, on the one hand, and the actual events which took place during the previous year, on the other.

The Hague stumbling-block

The facts regarding every country's process of joining the European Union are unalterable. Certain conditions, sublimed in the so-called Copenhagen criteria, are the same for everyone. The specificities of the Western Balkans and its recent history carry special weight, both in the context of the entire reform process, and regarding the assessment of certain countries' readiness to cooperate with the Hague Tribunal. It is necessary to emphasise that this does not concern special forms of conditioning, but rather a general establishing of the degree of seriousness and responsibility of a state as an institution, as well as its ability to meet its international obligations adequately. Interpreted in the context of the period surveyed during the past year, it was reasonably expected that Serbia accelerate the process of reforms, demonstrate concrete results in the process of building stable institutions and round off cooperation with the Hague Tribunal by extraditing inditees, concerning whom there is reasonable doubt to believe that they are located on its territory. In the event of non-cooperation, the consequence in the form of discontinuation of negotiations with the EU was clearly signalled, even before they were officially opened in October 2005.

The analysis of the speed and effect of reforms, with all the reservations typical of countries in transition, does not produce a shiny image. The data that in 2005 the National Assembly of Serbia adopted a record number of laws is truly impressive, and

да је Скупштина Србије у 2005. години усвојила рекордан број закона уистину је импресиван и рефлектован је кроз годишњи извештај Европске комисије у коме је парламент добио веома високу оцену. Друга страна медаље је да се ти закони уопште или веома споро, углавном уз прекорачење рокова, (не)примењују. Резултат је ефекат зачараног круга који ће вероватно бити констатован у наредном годишњем извештају. Посебно спорим сматрају се реформе у области правосуђа, унутрашњих послова и борбе против корупције. Непотребно је овде наглашавати да су оне кључне за оцену једне државе као демократске и функционалне. У области изградње институција може се приметити извесан напредак, али свакако не довољан у смислу да гарантује ефективну примену принципа поделе власти. О сарадњи са хашким трибуналом се скоро уопште не може говорити са становишта промене или прогреса. Чињеница да се Европска унија тренутно задовољава изручењем Ратка Младића, а не свих оптуженика, изгледа да не помаже Србији да своја обећања спроведе у дело. У светлу толеранције и стрпљења Европске уније, као и јасно изражене спремности да се Србији на сваки начин помогне, изговор у виду смрти Слободана Милошевића у притворској јединици у Схевенингену делује више него неубедљиво.

Åäöî î ñèà î ðàèñî èòèâàòçèà

Истовремено са процесима унутар Србије, у оквиру Европске уније је током 2005. отворена најозбиљнија дебата у њеној историји о самој суштини постојања Уније, политици проширења и њеној моћи прихватања нових држава чланица. Пропали референдуми о европском уставном уговору у Француској и Холандији, као и једва постигнут договор о буџету Уније, директно су се одразили на политику према потенцијалним кандидатима за чланство. У том контексту су потпуно ирелевантни унутрашњи мотиви француских и холандских грађана док су заокруживали НЕ на референдумском листићу, и о њима је беспредметно и расправљати. Суштина је опет у последицама и оне за наш део света свакако нису повољне. Даље проширивање „европске породице“ биће знатно успорено, додатно условљено, а испуњење услова много строже процењивано. Другим речима, они који су радили много мораће да раде још више, а они који су радили мало мораће да се замисле над својом европском будућношћу.

Најновије вести са континента који делимо доносе нове дилеме. Европски парламент је недавно усвојио документ који не иде у прилог оптимизму. Политика даљег проши-

it is reflected in the European Commission's annual report, in which the Parliament was given a very high rating. The other side of the coin is that these laws are applied either very slowly, usually with exceeding the deadline, or not at all. The result is the vicious cycle effect, which will probably be ascertained in the ensuing annual report. The reforms in the domain of judiciary, internal affairs and fight against corruption are considered to be exceptionally slow. It is not necessary to emphasise that these reforms are vital for the assessment of one country as democratic and functional. In the domain of institution building, certain progress can be noticed, but it is certainly insufficient with regard to guaranteeing effective implementation of the division of power principle. The cooperation with the Hague Tribunal can hardly ever be referred to from the standpoint of change or progress. The fact that the European Union would at present be satisfied by the extradition of Ratko Mladić, and not all of the inditees, does not seem to be helping Serbia to put its promises into effect. In the light of the EU's tolerance and patience, as well as a clearly demonstrated readiness to help Serbia in every way, the excuse concerning the death of Slobodan Milošević in the penitentiary unit in Scheweningen seems more than unlikely.

European reassessment

Simultaneously with the processes inside Serbia, during 2005 the most serious debate opened within the EU concerning the very nature of its existence, its expansion policy, and its capacity to accept new member states. The failed referenda on the EU Constitutional Treaty in France and Holland, as well as the barely reached agreement on the EU budget, had a direct effect on the policy toward potential membership candidates. In this

In the vicious CYCLE

A year after the positive Feasibility study, Serbia is almost as far away from the EU as before

рења се ставља на тест, а апсорпциона моћ Уније се оцењује као веома ниска. Тражи се дужа пауза пре разматрања пријема нових чланица. Чини се да о Србији у Бриселу мало ко размишља. Ако то и јесте случај, имиџ наше земље и даље је шокантно мрачан и преовлађујуће негативан, нарочито у поређењу са нашим очекивањима. Последњи догађаји у Србији који су уследили након смрти Милошевића свакако нису допринели стварању позитивније перцепције.

У наредном периоду може се очекивати да се Европс-

Brisel / Brussels

ка унија у још већој мери посвети самој себи и препусти земљама западног Балкана да се боре са транзицијом како најбоље знају и умеју. Постојећи програми финансијске подршке и других облика помоћи биће настављени, али без великих изгледа да се средства значајно увећају. Добра вест јесте да ће током пролећа највероватније бити покренути преговори о олакшавању визног режима за поједине категорије грађана Србије – студенте, пословне људе и научнике. Остаје да се види колико ће преговори трајати и када ће поменути део грађанства реално моћи слободније да путује ка Западу. У међувремену нам остаје да радимо на решавању сопствених проблема са циљем постизања резултата који би макар делимично демантовали (пан)европски скептицизам.

Општа оцена постигнутог ипак јесте прелазна, с обзиром на то да нам у прилог иде разумевање Европе за прилично компликовану ситуацију на српском домаћем терену. Европска унија је показала да има толеранције за све слабости, проблеме суочавања са прошлошћу и будућношћу и гомилу нерешених државних питања. Са друге стране, морамо бити свесни европских реалности и поред сопствених – схватати и укључивати у сопствени концепт и туђе дилеме. Ако је одговор на суштинско питање да ли желимо у Европску унију потврдан, он не сме бити само декларативне природе. Речи и фразе као што су брзина, континуитет, година учлањења и сарадња морају бити испуњене одговарајућом садржином. У супротном ова ретроспектива процеса европске интеграције Србије прети да постане само део једне заборављене историјске архиве.

context, the internal motives of the French and Dutch citizens while circling NO on their referendum ballot paper are completely irrelevant and it is pointless to discuss them. The point is in the consequences again, and they are certainly not favourable for our part of the world.

Further expansion of the “European family” will be considerably sluggish, additionally conditioned, and the fulfilment of requirements more strictly evaluated. In other words, those who worked hard will have to work even harder, and those who worked less, will have to give some consideration to their European future.

The latest news from our shared continent brings new dilemmas. The European Parliament has recently adopted a document which does not contribute to optimism. The policy of further expansion is being put to the test, and the Union’s absorption capacity is rated as very low. A longer interval is required before taking into consideration the admission of new members. It seems that Serbia is not at the forefront of Brussels’ occupations. If this is indeed the case, our country’s image is shockingly bleak and overwhelmingly negative, especially in comparison to our expectations. The recent events in Serbia, which ensued following the death of Milosevic, certainly did not contribute to creating a more positive perception.

In the forthcoming period it can be expected that the European Union will focus on itself to a greater extent and leave the countries of the Western Balkans to struggle with transition to the best of their knowledge and skills. The existing programmes of financial and other forms of support and assistance will be continued, but without great prospects for the funds to be significantly increased. The good news is that, during the spring, the negotiations on loosening the visa regime for certain categories of Serbian citizens - students, businesspeople and scientists – will probably commence. It remains to be seen how long the negotiations will last and when will the mentioned categories of citizens really be able to travel towards the West more freely. In the meantime, we have no other alternative but to work on solving our own problems with an aim to achieve results which would, at least partially, confute the (pan)European scepticism.

The overall assessment of the things accomplished is, nevertheless, positive, given that Europe’s consideration regarding a rather complicated situation on Serbian domestic ground favours us greatly. The European Union has demonstrated its tolerance for all the weaknesses, problems of facing the past and the future, and a multitude of unresolved state issues. On the other hand, we have to be aware of the European realities and, apart from our own, we have to comprehend and incorporate into our own concept the dilemmas of others as well. If the answer to the vital question – do we want to enter the EU – is affirmative, it must not be only declarative. Words and phrases such as speed, continuity, the year of accession and cooperation, must be fraught with appropriate substance. Otherwise, this retrospective of Serbia’s European integration process is likely to become only a part of a long-forgotten historical archive.

* Аутор је председник Одбора за европске интеграције Скупштине Србије

* The author is President of the European Integrations Committee in the National Assembly of the Republic of Serbia

Трговина БЕЗ граница

Недавна иницијатива Европске уније о стварању западнобалканске трговинске уније током ове године примљена је у земљама потенцијалним потписницима споразума са различитим емоцијама. Са одобравањем, али и са страховањем.

Сама идеја, иначе, подразумева да би најпре морао да буде склопљен мултилатерални споразум о стварању западнобалканске зоне слободне трговине између Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе, Македоније и Албаније. Овим споразумом би се, на предлог Пакта за стабилност у југоисточној Ев-

Најновији предлог Европске уније не значи стварање некакве “нове Југославије” већ пре прилике за све земље региона да истовремено уђу у ЕУ

ропи, заменио тренутно постојећи 31 билатерални споразум о слободној трговини међу тим земљама. Предлог је замишљен као добар почетак економског интегрисања западног Балкана у ЕУ, а почетак реализације иницијативе ЕУ као преломни моменат за тај регион.

Одбацивање постојећег

Важно је, при том, нагласити да царинска унија као виши облик регионалне економске интеграције за сада није у плану. Ово значи да би се задржали независни царински системи за трговину са земљама нечланицама. Економски аналитичари указују и на то да су за интегрисање земаља региона, то јест за обједињавање тржишта, заинтересовани и страни инвеститори, како европски, тако и светски, јер би претварањем билатералног споразума у регионални споразум о слободној трговини и стварање јединствене

The recent EU initiative regarding the formation of a Western Balkans Trade Union in the course of this year was accepted with mixed emotions in the countries which are potential signatories of the agreement - with approval, but also with anxiety.

The idea itself actually implies that first a multilateral agreement should be reached on creating a Western Balkans free-trade zone between Croatia, Bosnia and Herzegovina, Serbia and Montenegro, Macedonia and Albania. At the proposal of the Stability Pact for South Eastern Europe, this agreement would replace the currently existing 31 bilateral free trade agreements between these countries. The proposal is envisaged as a good initial step toward the Western Balkans economic integration into the EU, and the start of the EU initiative implementation as a crucial moment for that region...

Croatian fears

It is also important to emphasise that the customs union, as a higher level of regional economic integration, is not envisaged for the time being. This means that the independent customs systems for trade with the non-member countries would be retained. Economic analysts also point to the fact that both European and global foreign investors are interested in the integrations of Western Balkans regional countries, or rather in the unification of markets, since the converting of a bilateral agreement into a regional one must yield *economic prosperity*, through the increase in investments and trade.

However, this proposal encountered violent reaction, especially in Croatia where the idea did not meet with approval. Namely, it was interpreted as an attempt to restore Yugoslavia, so the Croatian Prime Minister Ivo Sanader immediately put forth an alternative proposal. Namely, according to him, a few additional countries of South Eastern Europe

Free cross-border TRADE

зоне морало, кроз раст трговине и инвестиција, да донесе *економски просперитет*.

Овакав предлог су, међутим дочекале бурне реакције, нарочито у Хрватској, где идеја није наишла на одобравање. Она је, наиме, схваћена као покушај обнављања Југославије, па је хрватски премијер Иво Санадер одмах изнео алтернативни предлог. По њему би, наиме, још неке земље југоисточне Европе требало да се прикључе већ постојећем споразуму о слободној трговини централне Европе (ЦЕФТА) чије су чланице, поред Чешке, Словачке, Мађарске и Пољске, тренутно и Бугарска, Румунија и Хрватска, с тим што ће Бугарска и Румунија напустити овај клуб онда када уђу у ЕУ. По овом предлогу би, штавише, ЦЕФТА можда могла да се прошири и на Молдавију, а можда и на Украјину.

Умереније реакције на предлог ЕУ, која је иначе оповргла мишљења о обнови Југославије, стигле су, међутим, из других земаља. Тако је у Македонији идеја оцењена као добра, с тим да ни на који начин не угрози статус те земље као кандидата за чланство у ЕУ. У Србији је такође европска иницијатива наишла, претежно, на одобравање. То је и логично ако се зна да наша земља већ сада има развијену економску сарадњу са суседи-ма. Рачуна се да десетина укупног увоза Србије потиче из околних земаља, али и да српски извоз у њих чини безмало трећину укупног извоза. При томе није на одмет подсетити ни на чињеницу да у размени са земљама овог региона Србија остварује углавном суфицит, што јој теже полази за руком у трговини са осталим земљама света.

Сем тога, повећавање компанија, као и повећање обима производње, ствара услове за продукцију јевтиније и конкурентније робе, што би потрошачима, који би корист извлачили и од укидања царина, разуме се, донело само повољности. Предузећима би са друге стране донело бољу тржишну позицију, док би очекивано повећање инвестиција логично водило подизању свеукупног рејтинга земље, а свакако и олакшало и убрзало улазак не само у Светску трговинску организацију, већ и у ЕУ.

Âèçà í à äí ââí î ðăăó

Србија, наравно, не би требало да страхује од овог споразума, пре свега због тога што има повољан геостратешки положај, који јој омогућава да буде важна раскрсница путева, али и будућих гасовода и нафтовода... Евентуални негативни аспекти целе идеје могли би да се одразе на фирме које немају снаге да издрже тржишну утакмицу. Сама конкуренција ће направити селекцију. Најбољи ће, при том, имати и највише користи, док ће остали морати или да се прикључе већ постојећим великим системима, или ће морати да затворе своје погоне. У том смислу ће, посматрано на краatak рок, либерализација трговине некимa бити чак и веома болан заокрет.

Веома је важна и политичка страна овакве слободне трговине. Под условом да се појача регионална

should join the already existing Central European Free Trade Agreement (CEFTA), the members of which, apart from the Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland, also currently include Bulgaria, Romania and Croatia, with the exception that Bulgaria and Romania will leave this club when they join the EU. Moreover, according to this proposal, CEFTA might expand to include Moldova, maybe even Ukraine.

However, more moderate reactions to the proposal of the European Union, which disproved the notions regarding the revival of Yugoslavia, came from other countries. Thus, in Macedonia the idea was estimated as good one, provided that it does not jeopardize the status of a country as an EU membership candidate. In Serbia as well, the European initiative met with overwhelming approval. This is logical if we take into account the fact that our

The latest EU proposal does not imply the creation of a “new Yugoslavia”, but rather opportunities for all countries of the region to enter the EU simultaneously

country already has a developed economic cooperation with its neighbours. It is estimated that a tenth of Serbia's overall imports come from neighbouring countries, but also that Serbian exports to these countries amount to almost a third of total exports. It is also worth remembering the fact that in trading with the countries of this region Serbia mainly realizes a surplus, which is more difficult for her to achieve while trading with the other countries of the world.

Apart from that, the affiliation of companies, as well as the increase in the volume of production, generates conditions for the production of cheaper and more competitive goods, which would, of course, favour the consumers, who would reap additional benefits from the abolishing of custom duties. On the other hand, this would provide a better market position for enterprises, whereas the expected increase in investments would logically result in the upgrading of the country's overall rating, and would certainly facilitate and accelerate not only the entrance into the World Trade Organisation, but also into the EU.

Visas on the agenda

Naturally, Serbia should not fear this agreement, above all, because a favourable geo-strategic location, which enables her to present an important crossroads, but also the intersection of future gas and oil pipelines...

The possible negative aspects of the whole idea could be reflected on the firms which will not be strong enough to withstand the market competition. The competition itself will make a selection. In so doing, the best will benefit the most, while the others will have to join the already existing big systems or will have to shut down their plants. In that sense, observed in the short term, trade liberalization will even present a very painful shift for some.

The political aspect of such free trade is also significant. Namely, the EU has pledged to liberalize the visa regime for the coun-

сарадња, ЕУ се, наине, обавезала да ће земљама западног Балкана либерализовати визни режим, као и да ће пружити финансијску помоћ реформама. Насупрот тези о “новој Југославији”, могло би се стога пре говорити о могућности истовременог пријема свих земаља региона у ЕУ. Тешко би у том светлу и могло прецизно да се одговори на питање да ли је кључна намера ЕУ била да овај трговински споразум делује више политички него економски, или је, пак, обратно.

Било како било, оваква прилика, која је временски оро-чена, вероватно се неће лако поновити.

Ваља се надати да ће све земље нашег региона сада уложити све своје напоре како би се допринело примени препоруке ЕУ. Сигурно је, наине, да би зона слободне трговине на Балкану представљала само бољитак за све грађане у региону, чинећи свако будуће евентуално цртање неких нових балканских граница непотребном операцијом, а размишљање о сукобима из прошлости, заправо, излишним.

Соња Давинић

tries of the Western Balkans, as well as to provide financial assistance to reforms, provided that regional cooperation is increased. Therefore, contrary to the thesis about a “new Yugoslavia”, the possibility of a simultaneous admission to the EU of all countries of the region is more likely. In the light of these circumstances, the question as to whether the key intent of the EU was for this trade agreement to seem more of a political, rather than an economic one or vice versa, could hardly be answered precisely.

Whatever the case may be, such an opportunity, which has a limited duration, will probably not arise again so easily.

It is worth hoping that all the countries of our region will now invest all their efforts so as to contribute to the implementation of the EU proposal. Namely, it is certain that a free trade zone in the Balkans would only present an improvement for all the citizens in the region, thus making any possible future redrawing of some new borders in the Balkans an unnecessary operation, and reflecting on the conflicts from the past superfluous.

Sonja Davinic

Велика Мала ДРЖАВА

Једна од најгушће насељених земаља широм света препознатљива је и данас по ветрењачама, клонпама, каналима, лалама, бициклима и толеранцији. Либерална политика која се спроводи у односу на лаке дроге, проституцију, еутаназију и геј-бракове, међутим, такође све више привлачи пажњу светске јавности. Половина површине Холандије налази се на надморској висини мањој од једног метра, а велики делови те-

риторије су испод нивоа мора. Отуд и име 'Низоземска'. У њеном саставу се налази и шест острва у Карипском мору, Аруба и Холандски Антили, а сам назив 'Холандија' потиче од имена две западне приобалне провинције, Северне и Јужне Холандије, које су играле доминантну улогу у историји земље.

Како би се одбранили од честих поплава, Холанђани су изградили велики број насипа и брана, као и пумпних станица које контролишу ниво подземних вода. Значајни делови површине (полдери) су, у ствари, настали исушивањем приобалних морских површина, као нпр. цео Флеволанд (највеће вештачко острво на свету) и велики делови Холандије. Тако је настала изрека "Бог је створио свет, али су Холанђани створили Холандију".

One of the most densely populated countries in the world is even nowadays distinguishable by its windmills, clogs, canals, tulips, bicycles and tolerance. The liberal policy being exercised with regard to soft drugs, prostitution, euthanasia and gay marriages is also increasingly attracting the attention of the world public.

One half of the Netherlands land area is situated on an altitude of less than a metre, and big parts of its territory are below sea level - hence the name "Netherlands". It consists of the Netherlands itself and six islands in the Caribbean Sea, Aruba and the Netherlands Antilles, and the very name "Holland" stems from the names of the two western coastal provinces, North and South Holland, which have played a dominant role in the country's history.

In order to defend themselves from frequent floods, the Dutch erected a great number of dykes and dams, as well as pumping stations which control the level of groundwater. A significant part of its low-lying areas consists mainly of "polders", which were actually created by the drainage of coastal sea surfaces, such as, for example, Flevoland (world's biggest artificial island) and large parts of the Netherlands. Thus the proverb "God created the world but the Dutch created the Netherlands". The Netherlands is divided into 12 administrative regions. These regions, called provinces, are divided into a total of 467 municipalities, and at their head there are mayors bearing the title of the Queens Commissioner.

History and Culture

The Habsburg dynasty conquered the Netherlands (Belgium and Holland) in the 15 century, while under Charles V Habsburg present-day Holland was a part of the Seventeen Provinces of the Netherlands. William of Orange, the ancestor of the present Queen Beatrix, rose in revolt against the repressive politics and the persecution of the Protestants conducted by Phillip II, son of Charles V, thus initiating the so-called Eighty Years' War. The Northern part of the Seventeen Provinces declared independence in 1581 and formed the Union of Utrecht, which is considered a forerunner of the modern Netherlands. In the same year the Southern (Vallon) provinces formed the Catholic Union of Arras, and in so doing created a foundation for the Spanish Netherlands or Belgium. After a long struggle with the Spaniards, the Netherlands was formally declared an independent state only after signing the Peace of Westphalia in 1648.

The Netherlands became one of the foremost naval and economic powers in the 17th century, during the period of

Холандија је подељена у 12 административних региона. Ови региони су подељени на укупно 467 општина и називају се провинције, а на њиховом челу се налазе гувернери који носе титулу комесара краљице.

Енот дел е еооооа

Хабзбурзи су завладали Низоземском (Белгијом и Холандијом) у 15. веку, а под Карлом V Хабзбургом данашња Холандија је била део Седамнаест провинција Низоземске. Вилијам Орански, предак данашње краљице Беатрикс, године 1568. подигао је устанак против репресивне политике и прогона протестаната које је спроводио Филип II, син Карла V, и тиме отпочео тзв. Осамдесетогодишњи рат. Северна половина Седамнаест провинција је 1581. прогласила независност и формирала Утрехтску унију, која се сматра претечом модерне Холандије. Исте године су јужне (валонске) провинције основале Католички савез, чиме је створена основа за шпанску Низоземску или Белгију. Холандија је након дуге борбе са Шпанцима призната као самостална држава тек Вестфалским миром 1648. године.

Холандија је постала једна од највећих поморских и економских сила у XVII веку током периода Републике седам уједињених провинција (1581–1759), и тада је и добила име Холандија, по својој најзначајнијој провин-

**Некада колонијална сила, Холандија
данас спада у најмодернија и
најотворенија друштва на свету**

цији. У овом периоду, познатом по називу златно доба, Холандија је као светска поморска сила успела да освоји простране колоније и оснује важне градове, а Амстердам се издвојио као најбогатији трговачки центар Европе.

Након кратког периода под Наполеоном, 1815. године је формирана Краљевина Холандија која је обухватала и данашњу Белгију и Луксембург, а за краља је изабран велики војвода Луксембурга. Белгијанци су се изборили за независност 1830. године, а Луксембург се осамосталио 1890. због наследних закона који су спречавали да краљица Вилхелмина постане велика војвоткиња.

Најзначајнији поседи који су припадали холандској колонијалној империји били су тзв. Холандска источна Индија (Dutch East Indies), данас Индонезија, и Сури-

the Republic of Seven United Provinces (1581–1759), and was named Holland after its most prominent province. In this period, known as the Golden Age, the Netherlands as a global naval power managed to conquer vast colonies and establish important cities, and Amsterdam stood out as the wealthiest trading center in Europe.

After a brief period under Napoleon, in 1815 the Kingdom of Netherlands was formed, consisting of the present day Belgium and Luxembourg, and the Grand Duke of Luxembourg was chosen as the king of the Netherlands. The Belgians rebelled and gained independence in 1830, while Luxembourg proclaimed independence in 1890 as a result of ascendancy laws which prevented Queen Wilhelmina from becoming Grand Duchess.

The most important colonies which belonged to the Dutch colonial empire were the so-called Dutch East Indies, now Indonesia, and Suriname (which was traded with the British for New Amsterdam, now known as New York). These 'colonies' were practically administered by the Dutch East India Company and the Dutch West India Company. Three centuries later, when these companies got into financial trouble, the Dutch government took control over Surinam in 1815 and Indonesia in 1791. Only then did these territories become official colonies.

The Netherlands managed to stay neutral during World War I, but it joined the allies in World War II. Over 100,000 Dutch Jews were murdered in the Holocaust, along with

**A VERY BIG
Small COUNTRY**

нам (који је преузет од Британаца у замену за Нови Амстердам, данас Њујорк). Овим 'колонијама' су практично управљале Холандска источноиндијска и Холандска западноиндијска компанија. Када су ове компаније три века касније упале у финансијске тешкоће, холандска влада је преузела контролу над Суринамом 1791. године, а над Индонезијом 1815. године. Тек тада су ове територије и званично постале колоније.

Холандија је успела да остане неутрална у току Првог светског рата, али се у току Другог светског рата при-

дружила савезницима. Око 100.000 холандских Јевреја је страдало у холокаусту, заједно са великим бројем Рома. Након Другог светског рата Холандија је остварила велики економски напредак, нарочито захваљујући чланству у Бенелуксу и Европској економској заједници. Такође, Холандија спада у земље осниваче Европске заједнице за угљ и челик, која је касније еволуирала у ЕУ, и НАТО-а.

Холандија је позната по многобројним великим сликарима. Седамнаести век, доба великог процвата у Холандији, познат је као век великих мајстора, као што су Рембрант и Вермер, а најпознатији сликари у 19. и 20. веку су били Ван Гог и Пијет Мондријан. Такође, Холандија је земља великих филозофа, као што су Еразмо (Еразмус) Ротердамски и Спиноза, а трагично настрадала девојчица из Холандије је целом свету приближила патње кроз које је јеврејски народ прошао у Другом светском рату кроз Дневник Ане Франк.

significant numbers of Dutch Roma. After the World War II, the Netherlands experienced a great economic boom, especially owing to its membership in the Benelux and European Economic Community Unions. The Netherlands was also among the founding members of the European Coal and Steel Community, which would later evolve into the European Union, and of the North Atlantic Treaty Organization (NATO).

The Netherlands is famous for numerous well-known painters. The 17th century, when the Dutch republic was extremely prosperous, is known as the age of the "Dutch Masters" such as Rembrandt and Vermeer, and the most famous Dutch painters of the 19th and 20th century were Vincent van Gogh and Piet Mondriaan. In addition, the Netherlands is also the country of great philosophers, such as Erasmus of Rotterdam and Spinoza, and the tragically killed Dutch girl introduced the world to the sufferings of the Jewish people in World War II through Anna Frank's 'Diary of a Young Girl'.

The Netherlands is among the ethnically, racially and religiously most diverse societies in the world. Cultural differences are considered a wealth; therefore, the society is founded upon tolerance and the respect of all people's rights regardless of their origin.

The Netherlands is the 15th most densely populated country in the world, with 395 inhabitants per square kilometre (or 484 people per square kilometre if only the land area is counted, since 20% is water).

According to the official statistics bureau of the Netherlands, 80.8% of the population is Dutch, 5.6% other Europeans (including 2.4% German), 2.4% are Indonesian, 2.2% Turks, 2.0% Surinamese, 1.9% Moroccan, 0.8% Antillean and Aruban settlers, and 4.2% other. It should also be mentioned that the Netherlands has a resident population of some 200,000 people of mixed Dutch and Indonesian descent.

The 16th century Reformation divided the Netherlands into the Protestant and Catholic part, and the border between these two halves extends from the Southwest to the Northeast. The Northern part is overwhelmingly Protestant, while the South is Catholic. The Protestant community split further into the Dutch Reformed and many other religious groups, ranging from orthodox to the liberal.

In the second half of the 20th century Dutch churches lost a great deal of influence. The tradition of accepting parents' religion is slowly fading. According to official statistics, 42% of the population consider themselves unaffiliated, 30% consider themselves to be Roman Catholic, 20% Protestant (predominantly Dutch Reformed) and 8% as adherents of 'other denominations'.

The largest part of the 'other denominations', at 920,000, is Muslim.

Prior to the Holocaust about 140,000 Jews lived in the Netherlands (earning Amsterdam the accolade 'The Jerusalem of the West'), and the Jewish population of the Netherlands today is estimated at between 30,000 and 40,000.

Economy

The Netherlands has a prosperous and open economy in which

Холандија спада у етнички, расно и верски најразноврснија друштва на свету. Културне разлике се доживљавају као богатство, па је друштво засновано на толеранцији и поштовању права свих људи без обзира на њихово порекло.

Холандија је на 15. месту у свету по густини насељености, са 393 становника по километру квадратном (или 482 ако се рачуна само копно, пошто 20 процената територије отпада на водену површину).

По подацима државне агенције задужене за статистику, 80,8 одсто популације чине Холанђани, 5,6 одсто други Европљани (од чега 2,4 одсто Немци), 2,4 процента су Индонезјани, 2,2 процента Турци, 2 одсто Суринамци, 1,9 Мароканци, 0,8 досељеници са Антила и Арубе и 4,2 одсто други. Ваља напоменути да у Холандији живи и око 200.000 становника мешаног холандско-индонезјанског порекла.

Реформација је у 16. веку поделила Холандију на протестантски и католички део, а граница између ова два дела пружа се од југозапада ка североистоку. Северни део је претежно протестантски, а јужни католички. Протестантска заједница се даље поделила на Реформистичку цркву и многе друге верске групе, од ортодоксних до либералних.

У другој половини 20. века холандске цркве су доста изгубиле на утицају. Традиција прихватања вере својих родитеља полако се губи. Према званичним подацима, 42 процената становништва себе не сматра припадницима ниједне цркве, 30 одсто се изјашњавају као католици, 20 као протестанти (превасходно Холандска реформистичка црква), а осам одсто као припадници 'других вероисповести'.

Највећи део 'других вероисповести', 920.000, представљају муслимани.

Пре холокауста, око 140.000 Јевреја је живело у Холандији (Амстердам је зато, између осталог, био познат и као "Јерусалим Запада"), а данас се њихов број процењује на око 30.000–40.000.

Економија

Холандија има успешну и отворену економију, а влада је значајно смањила свој утицај на привредне токове од осамдесетих. Што се тиче економских сектора, пољопривреда и рибарство су у 2003. имали око три одсто удела у БДП-у, прерађивачка индустрија два, индустрија 36, услуге 50 и јавни сектор девет процената. Индустријска активност је најинтензивнија у прехранбеној (Unilever, Heineken), хемијској (DSM), нафтној (Royal Dutch Shell) и електронској индустрији (Philips). Slochteren има у свом власништву нека од највећих изворишта природног гаса, која су до сада донела укупан профит од 159 милијарди долара од средине седамдесетих. Холандија је на трећем месту по извозу пољопривредних производа у свету, одмах после САД и Француске, а други значајни економски сектори су банкарство, транспорт и међународна трговина – Холандија је осми највећи извозник на свету (вредност извоза је у 2003. год. износила 295 милијарди долара) и више од половине БДП-а долази из

the government has significantly reduced its role since the 1980s. As for the economic sectors, agriculture and fisheries had about 3% share of GDP, extractive industries 2%, industry 36%, services 50%, and the public sector 9%. Industrial activity is predominantly in food-processing (Unilever, Heineken), chemicals (DSM), petroleum refining (Royal Dutch Shell), and electrical machinery (Philips). Slochteren has one of the largest natural gas fields in the world, which has so far yielded a total revenue of \$159 billion since the mid 1970's. The Dutch rank third worldwide in value of agricultural exports, behind the US and France, and other important sectors of the economy are banking, transport and international trade – The Netherlands is the world's largest exporter (the value of exports in 2003 was 295 billion USD) and more than a half of GDP comes from trade. Its workforce is estimated at 7.5 billion people, and the unemployment rate is 5.3%. Traversed by the three big European rivers (Rhine, Maas

and Scheldt) as they meander towards the North Sea, the Netherlands represents the transport centre of Europe. The seaport of Rotterdam is the largest in the world, and Schiphol is the forth largest airport in Europe.

Political system

The Netherlands has been a parliamentary democracy since 1848 and a constitutional monarchy since 1815. Before that it had been a republic, from 1581 to 1806, and a kingdom between 1806 and 1810 (it was a part of France between 1810 and 1813). The head of state is the monarch, and at present this is Queen Beatrix. As in most other modern European monarchies, the queen nowadays has a mainly ceremonial function, but should she refuse to sign a certain legal document, this could lead to a constitutional crisis. Naturally, this almost never occurs in practice.

Dutch governments have since the 19th century mostly consisted of a coalition, as there was not a single political party large enough to constitute the government by itself. Formally, the monarch appoints the members of the government, but in practice a coalition government is formed in a process of negotiations which could take up to seven months.

трговине. Радна снага се процењује на око 7,5 милиона људи, а удео незапослених је 5,3 одсто. Лежећи на ушћу трију великих европских река (Рајна, Мас и Шелт) у Северно море, Холандија представља транспортни центар Европе. Ротердам је највећа лука на свету, а Шипол је четврти аеродром по величини у Европи.

Ĭ Ĭ èèòè÷èè ñèñòàĬ

Холандија је парламентарна демократија још од 1848. године, а конститутивна монархија од 1815. г. Пре тога је била република од 1581. до 1806. и краљевина између 1806. и 1810. (од 1810. до 1813. била је део Француске). Шеф државе је монарх, а у овом часу то је краљица Беатрикс. Као и у већини других модерних европских монархија, краљица данас има само церемонијалне функције, али уколико одбије да потпише одређени законски акт, то може да доведе до уставне кризе. Наравно, то у пракси готово да се и не дешава.

Од 19. века холандске владе су углавном коалиционе, пошто ниједна појединачна политичка партија није довољно велика да би сама формирала владу. Формално, монарх поставља чланове владе, а у пракси се у процесу преговарања, који може да потраје и по неколико месеци, формира коалициона влада.

Парламент се састоји из два дома. Чланови Нижег дома (Tweede Kamer, или Други дом) бирају се на директним изборима који се одржавају на сваке четири године и

The parliament consists of two houses. The 150 members of the Lower House (Tweede Kamer, or Second Chamber) are elected every four years in direct elections. The provincial assemblies are directly elected every four years as well, but every two years they themselves elect a third of the members of the less important Senate (the Eerste Kamer, or First Chamber), which is hereby fully indirectly elected within six years. Only in specific cases the Senate that can merely reject laws, and it cannot propose or amend them. Together, the First and Second Chamber are known as the *Staten-Generaal*, or rather the States General.

Tolerance put to a test

The Dutch have a 'friendly' reputation in other countries, to the point that they have little difficulty crossing borders, even for emigration purposes.

However, the early years of the 21st century have seen a political change with the right wing in politics gaining on the left, which is illustrated by the quick rise in popularity of the right-wing politician Pim Fortuyn, who held former cabinets responsible for the failing integration of immigrants. The assassination of Fortuyn by a left-wing extremist was the first political assassination in the Netherlands modern history, and it stirred the Dutch society. Then followed the murder of a controversial film maker Theo Van Gogh, who made a film criticising the position of women in Islamic societies, by a young immigrant fanatic from the Islamic world, which was caused a wave of violence

Ротердам / Rotterdam

има их укупно 150. Посланици у провинцијским скупштинама се бирају на исти начин, а они сами на сваке две године бирају трећину чланова мање значајног Сената (Eerste Kamer, или Први дом), који се индиректно бира на шест година. Сенат само у одређеним случајевима може да одбија законе, а не може да их предлаже, или ставља амандмане на њих. Заједно, Први и Други дом су познати као Staten-Generaal.

0î ëãðàí öè¼ í à èñí èòó

Холанђани имају ‘пријатељску’ репутацију у другим земљама, тако да немају никаквих проблема приликом преласка граница, па чак ни ако желе да емигрирају.

Ипак, прве године 21. века су донеле промене и јачање деснице, што је илустровано порастом популарности десничарског политичара Пима Фортајна (Pim Fortuyn) који је критиковао претходне владе због неуспеха у интеграсању имиграната. Убиство Фортајна од стране левичарског екстремисте било је прво политичко убиство у модерној историји Холандије и оно је узнемирило холандско друштво. Уследило је убиство Теа ван Гога, контроверзног филмског редитеља, који је snимио критички настројен филм о положају жена у исламу, од стране младог фанатика имигранта из исламског света, праћено таласом насиља и нереда усмерених према имигрантима пореклом из муслиманских земаља. Сви ови догађаји су покренули дебату о успешности политике либералног, толерантног и мултикултуралног друштва у Холандији, која очигледно не успева да успешно integriше имигранте.

Тренутна влада, коју предводи Јан Петер Балкененде, коалиција је странке Хришћанско-демократског апела (CDA) и две либералне партије – Народне партије за слободу и демократију (VVD) и Демократа 66.

Холанђани су 1. јуна 2005. год. одбили предлог Устава ЕУ на референдуму убедљивом већином од 61,6 одсто.

Холандска политика према лаким дрогама, проституцији, геј-браковима и еутаназији спада у најлибералније на свету.

Што се тиче односа са прекоморским територијама, краљица је на челу како главног, европског, дела Холандије, тако и Холандских Антила и острва Арубе, у којима именовани гувернери представљају монарха.

Из историјских разлога седиште владе је у Хагу, али Амстердам је главни град.

Ñi î Ší à i î ëèèèâ

Спољна политика Холандије је усмерена ка заштити холандских интереса и ка промовисању мира, слободе, просперитета и владавине међународног права, а сарадња у развоју (development cooperation) важна је компонента те политике.

Холандија води своју спољну политику углавном у оквиру мултилатералних организација као што су УН, ЕУ и НАТО, и учествује у мировним операцијама које спроводе ове организације.

Холандија такође одржава добре билатералне односе са својим суседима: Француском, Немачком, В. Бри-

and riots directed against Muslim immigrants. All these events stirred a debate on the effectiveness of a liberal, tolerant and multicultural Dutch society policy, which is obviously not succeeding in effectively integrating the immigrants.

The present government, which is led by the cabinet of Jan Peter Balkenende, is a coalition between the Christian Democratic Alliance party (CDA) and two liberal parties – People's Party for Freedom and Democracy (VVD) and Democrats '66.

On June 1, 2005 the Dutch electorate voted in a referendum against the proposed EU Constitution by a sweeping majority of 61.6%.

Dutch policies on recreational drugs, prostitution, same-sex marriage and euthanasia are currently among the most liberal in the world.

As far as the relations with overseas territories are concerned, the Queen is at the head of the main, European, part of the Netherlands as well as the Netherlands Antilles and the Aruba islands, in which the appointed mayors represent the monarch. Due to historical reasons, the seat of government is in The Hague, but the capital city is Amsterdam.

Foreign Policy

The Netherlands foreign policy is directed toward protecting Dutch interests and promoting peace, freedom, prosperity and the international rule of law, and an important component of this policy is also development cooperation.

The Netherlands pursues its foreign policy largely within the framework of multilateral organisations, such as the United Nations (UN), the European Union (EU) and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO), and it also takes part in the peace operations of these organisations.

The Netherlands also seeks to maintain good bilateral relations with its neighbouring countries: France, Germany, the United Kingdom, the Scandinavian countries, the Benelux partners Belgium and Luxembourg, and the other EU

Capital city:	Amsterdam The Hague (seat of government)
Monarch:	Queen Beatrix
Area:	Total: 41.526 sq km
Population:	16.341.925 inhabitants (February 2006)
Pop. density:	491 inhabitants per sq km
Life expectancy at birth:	Total population average 78 years, Male: 76 years, Female: 81 years
Population growth rate:	0.53% (2005 est.)
Religions:	Roman Catholic 30%, Protestant 20%
GDP	\$454 billion
GDP -per capita	\$29.412 (2003)

танијом, партнерима из Бенелукса, скандинавским земљама и другим чланицама НАТО-а и ЕУ. Пореде тога, Холандија развија добре односе са САД и пружа помоћ земљама централне и источе Европе у транзицији ка демократији и тржишној привреди.

Холандија је земља оснивач ММФ-а, Светске банке, УН-а, Западноевропске уније, НАТО-а и Европске заједнице (сада ЕУ).

У Холандији су одржане прве мировне конференције, у Хагу 1899. и 1907. године, а у овој земљи се налазе и седишта многих међународних организација, као што су Међународни суд правде УН, Стални арбитражни суд, Међународни кривични суд, Међународни трибунал за ратне злочине почињене на територијама бивше Југославије и Руанде, Европска полицијска организација – Европол (Europol) и Организација за превенцију произвођне и употребе хемијских оружја (Organization for the Prevention of Chemical Weapons).

Такође, Холандија даје снажну подршку раду ОЕБС-а у превенцији конфликта, очувању мира и заштити људских права. Значајна институција ОЕБС-а, комесар за националне мањине, такође има седиште у Хагу.

Холандија је напустила своју традиционалну политику неутралности после Другог светског рата и од тада је активни чинилац међународних односа.

Функцију министра спољних послова тренутно обавља Бернارد Бот (CDA).

ОѢæäí å ĩí äää

Холандска безбедносна политика је базирана првенствено на чланству у НАТО-у (Холандија је једна од земаља оснивача). Министар спољних послова у два кабинета која је Балкененде формирао од 2002. године, Јап де Хоф Схефер, 5. јануара 2004. год. постао је 11. генерални секретар НАТО-а. Као министар спољних послова подржао је, политички, али не и војно, америчку интервенцију у Ираку.

Војска Холандије се састоји из четири целине, од којих свака носи префикс “краљевска”: армија, регуларна, копнена армија, ваздухопловне снаге, морнарица,

Главни град:	Амстердам Хаг (седиште владе)
Шеф државе:	краљица Беатрикс
Површина:	укупно: 41.526 km²
Становништво:	16.341.925 (процена из фебруара 2006.)
Густина насељености:	491 ст./ km²
Животни век:	укупно 78 година (мушкарци - 76, жене - 81)
Стопа наталитета:	0.53% у 2005. год.
Религија:	Римокатолици 30%, Протестанти 20%
БДП	\$454 милијарди
БДП - по становнику	\$29.412 (процена из 2003.)

and NATO member states. In addition, the Netherlands has strong ties with the USA and is helping the countries of Central and Eastern Europe make the transition to democracy and the market economy. The Netherlands was a founding member of the International Monetary Fund, the World Bank, the United Nations, the West European Union, the North Atlantic Treaty Organisation and the European Communities (now the European Union).

The Netherlands hosted the world's first peace conferences, held in The Hague in 1899 and 1907. It is also home to many international organisations, including the UN International Court of Justice, the Permanent Court of Arbitration, the International Criminal Court, the International Criminal Tribunals for the former Yugoslavia and Rwanda, the European Police Organisation – the Europol, and the Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons.

In addition, the Netherlands seeks to strengthen the role of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) in preventing conflict, keeping peace and protecting human rights. An important OSCE official, the High Commissioner on National Minorities, is also based in The Hague.

The Netherlands has abandoned its traditional policy of neutrality after World War II. , and since then the Dutch have been engaged participants in international affairs.

Mr. Bernard Bot (CDA) currently holds the office of the Netherlands Minister of Foreign Affairs.

Armed Forces

Dutch security policy is based primarily on membership in NATO (which the Netherlands joined as a charter member). The Minister of Foreign Affairs in two cabinets formed by Mr. Balkenende since 2002, Jap de Hoop Scheffer, became the 11th Secretary General of NATO on January 5, 2004. As a Minister of Foreign Affairs he politically supported the American intervention in Iraq, but withheld military support. The Military of Netherlands consists of four segments each bearing the prefix “Royal”: Army, regular, ground troupes, Air Force, Navy, Including the Naval Air Force and

укључујући поморску ваздухопловну службу и корпусе маринаца и војна полиција, која обавља и задатке граничне контроле. Обавезно служење војног рока је напуштено 1996. год. Све службе у војсци су отворене и за жене, осим маринаца и служења у подморницама. Министарство одбране запошљава 68.000 људи, како цивила тако и војних лица.

НАТО је камен темељац холандске безбедносне политике, а билатерална и мултилатерална сарадња са савезницима је посебно интензивиранија током последњих неколико година. Холандска и белгијска морнарица имају заједничко оперативно особље, маринци Холандије и В. Британије су ангажовани у заједничкој јединици (UK/NL Amphibious Landing Force), формиран је Холандско-немачки корпус, а ваздухопловне снаге спроводе надгледање ваздушног простора са Белгијанцима и Немцима. Холандија такође придаје велики значај даљем развоју европске безбедносне и одбрамбене политике, где је дошло до позитивног развоја у последњих неколико година.

Влада у Хагу сматра да би Холандија требало да прихвати своју одговорност и да учешће холандских војника у мисијама широм света доприноси безбедности и саме Холандије и Европе у целини.

Горан Поповић

Marine Corps, and Military Police, also performing border control duties. The compulsory army service was abandoned in 1996. All army services are open to women, except for the Marines and service in submarines. The Ministry of Defence employs 68,000 people, civilians as well as military personnel. NATO is the cornerstone of Dutch security policy, and bilateral and multilateral cooperation with the Allies has further intensified over the past few years. The Dutch and Belgian navies work together under one operational staff, the Dutch Marines work with the United Kingdom in the joint UK/NL Amphibious Landing Force, a Dutch-German Corps has been formed, and the Royal Netherlands Air Force shares airspace surveillance tasks with Belgium and Germany. The Netherlands also attaches great importance to the further development of the European security and defence policy, which has seen a positive development over the past years. The government in The Hague feels that the Netherlands should accept its responsibility, and that the participation of Dutch soldiers in missions around the world should contribute to the security of the Netherlands itself and Europe as a whole.

Goran Popovic

Спаваћа соба, 1888. Ван Гог / The Bedroom, 1888 - Van Gogh

Суочавање са

ПРОШЛОШЋУ

Једно од постигнућа евроатлантске сарадње јесте то што, на срећу, немамо више чега да се плашимо када су наши суседи у питању, каже Баренд ван ден Хајден, холандски амбасадор у Београду

Холандија би волела да било које решење у погледу актуелних преговора о будућем статусу Косова пре свега подрже обе заинтересоване стране, те да оно допринесе регионалној стабилности. Заједно са другим државама чланицама Холандија подржава став Европске уније до кога је у процесу преговора дошао специјални изасланик Лајчек по питању будућности државне заједнице. Особито се надамо да ће референдум у мају 2006. имати јасан исход, тако да ће Србија и Црна Гора пред собом имати јасну будућност која ће да задовољи све укључене стране. Овако је холандски амбасадор у СЦГ Баренд ван ден Хајден одговорио на наше питање које се односило на две теме које нас посебно интересују: судбину Косова и Метохије и државне заједнице Србија и Црна Гора. Његова екселенција господин Баренд ван ден

Barend van den Heijden

Хајден се одазвао молби нашег часописа да нам одговори и на неколико других питања. Једно од њих односило се и на околност да је Холандија, један од оснивача Европске уније, прошле године многе изненадила када је на референдуму одбацила европски устав. Шта су били разлози за то?

Његова екселенција

– Проблем код референдума је што се може одговорити само са да и не. Истраживања спроведена након референдума показала су да многи Холанђани нису против европских интеграција, али су искористили ту прилику да испоље своје опште осећање незадовољства сада када им се за то указала прилика. Од 1950. надаље је, пре свега, политичка елита одлучивала о току европских интеграција. Ово време је сада иза нас. Сада када је Европска унија постала толико успешна, јасно је да

The Netherlands would like to see that any solution regarding the current negotiations on the future status of Kosovo will, *preferably*, be supported by both parties, and furthermore, will contribute to regional stability. Together with the other member states, the Netherlands supports the EU position as negotiated by Special Envoy Ambassador Lajcek, regarding the future of the state union of Serbia and Montenegro. In particular, we hope that there will be a clear outcome of the referendum in May 2006, so that Serbia and Montenegro will have a clear vision of the future which will satisfy all parties involved.

This is how the Ambassador of the Netherlands to Serbia and Montenegro answered our question regarding the two subjects which are of great interest to us: the destiny of Kosovo and Metohia, and the state union Serbia and Montenegro. His Excellency, Mr. Barend van der Heijden, responded to the request of our magazine to answer a few other questions. One of these referred to the occurrence when the Netherlands, one of the founders of the

European Union, surprised many people by rejecting the European constitution in the referendum last year. What were the reasons which caused this?

The change of strategy

-The problem with a referendum is that one can only answer with yes and no. Research after the referendum showed that many Dutch people are not against European integration but have used the opportunity to voice their more general feeling of discontent now that they had a chance to do so. From 1950s on, especially political elites decided about the course of European integration. This time is behind us now. Now that the European Union has become such a success, it is clear that Dutch people want to participate in the process of thinking about the EU and the influence it has on their daily life. That is why the government decided to provide Dutch citizens with increased possibilities to declare what they think

Холанђани желе да учествују у процесу размишљања о ЕУ и утицају који она има на њихов свакодневни живот. Зато је влада одлучила да пружи грађанима Холандије све веће могућности да саопште шта мисле о Европи.. Ови резултати ће бити узети у обзир приликом заузимања става владе према европском самиту јуна 2006. у погледу будућности ЕУ.

• Некада сте били и колонијална сила, а онда сте својих прекоморских територија морали да се одричете. За време Првог светског рата били сте неутрални, покушали сте то исто и за време Другог светског рата, али вас је Немачка просто прегазила. Касније сте са Немачком ушли у заједничку државу. За разлику од некадашње неутралности, сада сте чланица НАТО-а. Каква сте све искуства извукли из свега тога?

– Други светски рат недвосмислено је показао да би Холандија требало да промени стратегију у погледу своје неутралности. За једну отворену привреду, каква је наша, од изузетне је важности стабилно међународно окружење. Дакле, када је четрдесетих година 20. века основан НАТО како би пружио основе за изградњу стабилног безбедносног окружења у Европи, засновао на развоју демократских институција и залагању за мирно решавање конфликта, Холандија је постала једна од чланица. Једно од постигнућа евроатлантске сарадње током последњих готово педесет и седам година јесте то што, на срећу, немамо више чега да се плашимо када су наши суседи у питању. Међутим, искуства из Авганистана и Ирака показују да нашу безбедност и друге интересе могу угрозити чиниоци који делују са велике удаљености. Тероризам, међународни криминал и корупција, оружја масовног уништења, миграција и груба кршења људских права, све то представља ризик за безбедност нашег друштва. У нашем приступу овом многостраном питању, наши поступци морају бити још снажније одређени схватањем да су безбедност и стабилност суштински услови за политички, економски и друштвени развој. Стога холандска влада сматра да је од изузетне важности интегрисана безбедносна политика, у којој су различити политички инструменти – дипломатски, економски, политички, финансијски и хуманитарни – обједињени и која укључује војне интервенције уколико је то неопходно.

Холандија има снажан интерес у промовисању међународне владавине права и стабилности и спремна је да са

of Europe. These results will be taken into account in the position of the government towards the European Summit in June 2006 concerning the future of the European Union.

. You were once a colonial force, but then you had to give up your colonial territories. During the First World War you were neutral, and you tried to do the same during the Second World War but Germany simply crushed you. Later, you joined Germany to become one state. In contrast to your previous neutral status, you are now a member of NATO. What experiences have you drawn from all this?

-The Second World War made it obvious that the Netherlands should take another course regarding its neutrality strategy. For an open economy such as ours, a stable international environment is of great importance. So, when at the end of the 1940s NATO was established to provide the foundation for a stable security environment in Europe, based on the growth of democratic institutions and commitment to a peaceful resolution of disputes, the Netherlands became one of its members. One of the achievements of the Euro-Atlantic cooperation over the past almost fifty-seven years

One of the achievements of Euro-Atlantic cooperation is that, fortunately, we have nothing to fear as far as our neighbours are concerned, says Barend van der Heijden Dutch Ambassador to Belgrade

is that, fortunately, we no longer have anything to fear as far as our neighbours are concerned. However, experience in Afghanistan and Iraq shows that our security and other interests can be threatened by actors operating from a great distance. Terrorism, international crime and corruption, weapons of mass destruction, migration and gross violations of human rights are all risks to the security of our society. In our approach to this multi-faceted issue, our actions must be determined even more strongly by the realisation that security and stability are essential conditions for political, economic and social development. The Dutch government, therefore, sets great store by an integrated security policy, in which the different policy instruments – diplomatic, economic,

Facing THE PAST

војног аспекта учествује у НАТО-у, Европској унији и коалицијама способних и спремних држава.

• Данас се сматрате богатом и уз то и веома модерном државом која предњачи у много чему. Једна сте од првих земаља која је легализовала бракове хомосексуалаца. Законски сте регулисали и еутаназију. Како ваши грађани гледају на то?

– Закон о истополним браковима, који дозвољава партнерима истог пола да ступе у грађански брак, ступио је на снагу априла 2001. Изгласан је парламентарном већином и подржан од стране готово свих политичких странака у Холандији. За многе људе брак симболизује њихову међусобну приврженост. Већина људи у Холандији је ово у потпуности прихватила, што се може ви-

ПРИВРЕДНА САРАДЊА

• У којим су областима највеће шансе за привредну сарадњу СЦГ–Холандија? Да ли је она по вама задовољавајућег обима?

– Према нашем мишљењу, области економске сарадње између Србије и Црне Горе и Холандије које највише обећавају јесу пољопривреда, прерада хране и израда машина, као и прерађивачка индустрија. Иако је, уопштено гледано, сарадња на задовољавајућем нивоу, мислим да има простора за унапређење и додатне инвестиције.

дети из чињенице да су истополни бракови већ постали прилично уобичајени.

Ñēî áî àà è î ääî âî őî î ñò

У Холандији се под еутаназијом подразумева прекид живота на захтев пацијента, реализован од стране доктора. Холандска влада не затвара очи пред чињеницом да се врши еутаназија. Питање да ли кривична одговорност за еутаназију сама по себи треба бити регулисана, и како, представља исход дуге и јавне дебате која се водила у Холандији последњих тридесет година. Тренутни законски прописи су резултат пажљиво конципираног консензуса у парламенту и холандском друштву. Главни циљ ове политике је изнети ствари на видело, применити јединствени критеријум у процени сваког случаја у којем доктор прекида живот, и самим тим осигурати да се у таквим случајевима примењује максимална нега. Већина грађана Холандије подржава ове пажљиво осмишљене законске прописе.

• Иако је Холандија једна од најлибералнијих земаља у којој преовладава толеранција, ипак сте пре неколико година – због убиства редитеља Теа ван Гога, који је снимео контроверзни филм о положају жена у исламском свету – морали да се суочавате са верским, па и расним, проблемима. Ти или слични проблеми су почетком ове године актуелизовани, након увредљивих карикатура објављених у Данској. Како се све то одражава на вашу земљу?

– Да, убиство Теа ван Гога заиста је изненадило поприличан број људи и проузроковало многе емоционалне

political, financial and humanitarian – are combined and which includes military intervention if necessary.

The Netherlands has a strong interest in the promotion of the international rule of law and stability and is willing to participate militarily in the Alliance, the EU and coalitions of able and willing nations.

• Nowadays, you are considered a rich and very modern state taking the lead in many things. You are one of the first countries which legalized homosexual marriages. You even legally regulated euthanasia. What is the stance of your citizens with regard to this?

– The Same-Sex Marriage Act, which allows partners of the same sex to enter into a civil marriage, came into force in April 2001. It has been approved by a large majority of the parliament and has been supported by almost all the political parties in the Netherlands. For many people, marriage symbolises their commitment to each other. Most people in the Netherlands have completely accepted this, which is demonstrated in the fact that same-sex marriages have already become quite common.

Freedom and responsibility

In the Netherlands, euthanasia is understood to mean termination of life by a doctor at the request of a patient. The Dutch government does not turn a blind eye to the fact that euthanasia happens. The question of whether - and how - criminal liability for euthanasia should be regulated in itself has been the outcome of a long and public debate for the past thirty years in the Netherlands. The current legislation is the result of a carefully drafted consensus in the parliament and the Dutch society. The main aim of the policy is to bring matters into the open, to apply uniform criteria in assessing every case in which a doctor terminates life, and hence to ensure that maximum care is exercised in such cases. The majority of Dutch citizens support these carefully designed legal regulations.

• Although the Netherlands is one of the most liberal countries in which tolerance predominates, nevertheless, a few years ago you had to face religious and even racial problems due to the murder of film director Theo van Gogh, who made a controversial film about the position of women in the Islamic world. These and similar problems have regained prominence at the beginning of this year, after the insulting caricatures published in Denmark. How is all this reflecting on your country?

– Yes, the murder of Theo van Gogh did catch quite some people by surprise and led to many emotional reactions. Looking back, though, we are now able to distinguish a few fundamental elements which are important for our country: 1) freedom of expression is a cornerstone of our society; 2) the government will have to defend the constitutional rights in words and actions and 3) it is crucial to prevent young people from seeking refuge in extremism. The caricatures published in Denmark and other countries have fortunately not led to a dramatic reaction in the Netherlands. The government of the Netherlands has a very clear position concerning the published caricatures. Freedom of speech is an unalienable right and a fundamental pillar of our democracy. My government

реакције. Међутим, осврћући се у прошлост, сада можемо да уочимо неколико основних елемената који су битни за нашу земљу: 1) слобода изражавања је камен темељац нашег друштва; 2) влада ће морати да брани уставна права речима и делима и 3) од кључног је значаја спречити младе људе да траже уточиште у екстремизму. Карикатуре објављене у Данској и другим земљама, на срећу, нису проузроковале драматичну реакцију у Холандији. Холандска влада има веома јасан став у погледу објављених карикатура. Слобода говора је неotuђиво право и основни стуб наше демократије. Моја влада поштује и штити слободу говора и не може да се меша у садржаје које новине објављују. Рекавши ово и нагласивши чињеницу да све може да се каже, увек би требало да покушамо да пронађемо равнотежу између слободе и одговорности. Ако било ко сматра да се одређеним изразом нарушава или вређа појединац или група људи, увек му је доступно независно судство. Ми се снажно противимо било каквом облику насилне реакције поводом оваквих случајева. Што се тиче обухватнијег питања верске толеранције, истичемо огроман значај дијалога међу различитим групама и религијама у циљу унапређења међусобног разумевања и поштовања. Сада постоји јака свест у Холандији да влада треба да интервенише како би одржала толерантно и отворено друштво. Да бисмо ово постигли, потребна нам је снажна и активна политика интеграције. Влада тренутно ради на подизању свести грађана и подстицању друштвене интеграције. Холандско друштво негује своју дугогодишњу традицију у којој је поштовање људских права од круцијалног и врховног значаја.

Опште информације

• **Ваша и наша земља повезане су на многе начине. Нажалост, неки су и непријатни. Ваш батаљон је, рецимо, имао своју, и то трагичну, улогу у догађајима у Сребреници. У Хагу се, сем тога, суди многим нашим грађанима... Како да све то превазиђемо и поново се посветимо малим, обичним стварима?**

– Свака земља, било да је то Холандија чије трупе учествују у мировним операцијама УН, било Србија и Црна Гора, у којој су појединци оптужени за ратне злочине и кривично гоњени од стране Међународног кривичног суда за бившу Југославију (који је у Хагу али, као што знате, није холандска институција!) и локалних тужилаца, мора у једном тренутку да се суочи са својом прошлешћу. По мом мишљењу, тек када се једна држава суочи са својом прошлешћу може да извуче поуку из својих искустава и настави даље. Бивши премијер Кок установио је посебну комисију која је истраживала улогу припадника холандских мировних снага у Сребреници. Након што је поднет извештај, он сам је врло озбиљно схватио те закључке и поднео оставку. По мом мишљењу, ово показује огромну храброст и политичку одговорност. Од суштинске је важности да земље превазиђу трагичне догађаје тако што ће се суочити са оним што се заиста догодило и то разрешити. Владе морају да предводе у овом погледу и да успоставе мир и стабилност, тј. окол-

respects and will protect the freedom of speech, and cannot interfere in the content that newspapers publish. Having said this, and underlining that everything can be said, we should always try to find a balance between freedom and responsibility. Anyone feeling that an expression is violating or hurting an individual or a group of people, always has access to the independent judiciary. We strongly reject any form of violent reaction on these matters. As far as the broader issue of religious tolerance is concerned, we underline the major importance of dialogue between different groups and religions to enhance mutual understanding and respect. There is now a strong awareness in the Netherlands that the government has to act in order to maintain a tolerant and open society. To achieve this we need a strong and active integration policy. The government is currently working on raising the awareness of citizenship and promoting social integration. The Dutch society cherishes its long standing tradition, according to which respect of human rights is crucial and paramount.

. Your country and ours are in many ways connected. Unfortunately, some of these aspects are also unpleasant. For example, your battalion played its tragic part in the events in Srebrenica. In addition, many of our citizens are being prosecuted in The Hague. How should we overcome all of these things, and devote ourselves to the little, ordinary things in life.

– Every country, whether it is the Netherlands and the involvement

ECONOMIC COOPERATION

. In which areas are the greatest chances for economic cooperation between SM and the Netherlands? In your opinion, is the extent of this cooperation satisfactory?

– According to us the most promising areas of economic cooperation between Serbia and Montenegro and the Netherlands are in the field of agriculture, food processing and machine building, as well as in the manufacturing industry. Although cooperation is satisfactory in general, I think there is room for improvement and more investments.

of the Dutch UN peacekeeping troops, or whether it is Serbia and Montenegro where individuals are indicted and prosecuted for war crimes by the ICTY (which is in The Hague, but is not a Dutch institution as you know!) and by the local prosecutor, has to deal with its past at some point. In my opinion, only when a country faces its past, can it really learn from its experiences and move on. The former Prime Minister Kok set up a special commission which investigated the role of the Dutch peacekeepers in Srebrenica. After the report was presented, he himself took the findings very seriously and resigned. In my opinion, this shows great courage and political responsibility. It is essential that countries overcome tragic events by facing what really happened and dealing with it.

ности у којима се становништву пружа прилика да побољша свој животни стандард.

• Холандска војска је потпуно професионализована. И СЦГ је на путу да реформише војску. Шта бисте нам могли саветовати?

– Трансформација оружаних снага које сте имали, у професионалне оружане снаге које бисте желели да имате, тешка је операција. С обзиром на тренутно стратешко окружење, државама нису потребне велике, непокретне оружане снаге. Снаге морају да буду мобилне како би биле у могућности да реагују на кризне ситуације у другим деловима света, на пример, на неком другом континенту. Оружане снаге за операције у иностранству треба да буду формиране за веома кратко време и у мултинационалном облику, који подразумева интероперабилност, стандардне процедуре, једну врсту процеса доношења одлука, итд. Ако у таквој једној операцији не постоји стандардизација опреме, залиха и процедура, заповедник снага не може да постигне учинковитост у борби, и то ће се, наравно, директно негативно одразити на исход операције. За формирање овакве врсте оружаних снага које сам описао потребно је доста времена и новца. У том погледу, срећан сам што је основана група за реформу одбране у НАТО-у, тако да Србија и Црна Гора може да стекне знања од других држава са сличним искуствима последњих година.

Период транзиције је такође болан јер на хиљаде припадника војске и цивила морају да напусте оружане снаге пошто су постали сувишни. Стога би влада требало да успостави јасне критеријуме за одређивање вишка радне снаге и такође би требало да постоји добар социјални програм. По мом мишљењу, влада би овде требало да има улогу „доброг“ послодавца. Холандија пружа активну подршку овом тешком процесу путем финансирања важних пројеката. Уопштено гледано, треба нагласити чињеницу да постоји јака веза између холандског Министарства одбране и Министарства одбране државне заједнице која се одражава у свакој врсти сарадње, укључујући обуку војног кадра у Холандији.

Р.Г.

Governments must guide in this respect and lead to peace and stability in which the population is offered an opportunity to improve their standard of living.

Difficult operation

The Netherlands military is completely professionalized. Serbia and Montenegro is also on the military reform course. What advice could you give us?

– The transformation of the armed forces you had into professional armed forces you would like to have, is a difficult operation. In the present strategic environment countries do not need big, inflexible forces. Forces have to be mobile in order to enable them to react to crises elsewhere in the world, for instance on another continent. Forces for operations abroad are to be built in a very short time and in a multinational format, where one finds interoperability, standard procedures, one type of decision making process, etc. If in such an operation there is no standardisation of equipment, supplies and procedures, the force commander can not obtain combat effectiveness and that will, of course, have a direct negative impact on the outcome of the operation. To build the kind of forces I have described takes time and is expensive. In that respect, I am happy that the NATO Defence Reform Group has been established so Serbia and Montenegro can gain knowledge from other nations with comparable experiences in recent years.

The transition period is also a painful one, because thousands of military and civilians have to leave the armed forces since they have become redundant. Therefore, the

Amsterdam

government should have clear criteria for redundancy and there should also be a good social program. To my opinion, the government should act here as a 'good' employer. The Netherlands is actively supporting this difficult process through financing relevant projects. In general, it should be underlined that there exists a strong relationship between the Netherlands Ministry of Defence and the State Union Ministry of Defence, reflected in every kind of co-operation including training of military personnel in the Netherlands.

R.G.

Више политички НАТО

Пише: Михаел Рухле*

Већ деценијама је увржено мишљење да растућа асиметрија у војној моћи између Сједињених Држава и њених савезника из НАТО-а представља озбиљан проблем у трансатлантском безбедносном односу. Напокон, савезници који не могу више да сарађују на војној основи ризикују да се и политички раздвоје. Приоритет је, дакле, одржавање способности савезника да дају значајан војни допринос заједничким операцијама.

Догађаји из скорије прошлости су, међутим, показали да сама војна трансформација ипак није довољна. Нове претње, променљиви карактер нових мисија НАТО, и појављивање нових безбедносних актера захтевају од савезника свеобухватнији приступ трансформацији НАТО-а. Ако савез жели да одржи своју улогу главног оквира у трансатлантској координацији и заједничким акцијама, он треба да употпуни војну трансформацију чешћом и отвореном политичком дебатом. Другим речима, НАТО треба да постане више политички настројен – овај циљ се налази на високом месту у програму рада генералног секретара НАТО-а Јапа де Хопа Схефера.

Да би НАТО добио већи политички значај треба имати у виду многобројне, раније политичке успехе савеза. Само постојање НАТО-а током хладног рата не само да је онемогућило насилно мењање политичког статуса кво у Европи, већ је такође спречило СССР да политички користи своју војну моћ. НАТО је и увећало олакшао политичко помирење бивших непријатеља. Уједињење Европе након хладног рата кроз процес увећања НАТО-а, и његови разноврсни механизми партнерства, представљају пре свега политичко достигнуће. Иако је НАТО и даље чврст део евроатлантског политичког поретка, нови безбедносни амбијент приморава савезнике да стекну

Како и зашто северноатлантски савез мора да постане ефикаснији форум за политичку дебату

By Michael Ruchle*

For decades, it has been common wisdom that the growing asymmetry in military power between the United States and its NATO Allies constitutes a serious problem in the transatlantic security relationship. After all, Allies who can no longer cooperate militarily risk dividing politically as well. Retaining the ability of the Allies to make meaningful military contributions to common operations thus remains a key priority.

Events of the more recent past, however, have revealed that military transformation in itself is not enough. New threats, the changing character of NATO's new missions, and the emergence of new security actors require the Allies to approach NATO's transformation in a more comprehensive way. If the Alliance wants to maintain its role as the key framework for transatlantic coordination and common action, it needs to complement its military transformation with a decisive move towards more frequent and frank political debate. In other words, NATO needs to become more political – an objective that ranks high on the agenda of NATO Secretary General Jaap de Hoop Scheffer.

To make the case for a more political NATO is not to deny the Alliance's numerous political achievements. In the Cold War, NATO's mere existence not only ruled out any change of

A more political

NATO

Michael Ruchle explains how and why NATO must become a more effective forum for political debate.

боље разумевање и већи утицај над политичким контекстом у коме НАТО функционише.

Dañi ðààà î í î àèì ì ðàòœàì à

Када је претходни генерални секретар НАТО-а лорд Робертсон преузео дужност, нашалио се да су његова три приоритета “способности, способности, способности”. Тај слоган је постао општеприхваћен. Ваздушна акција на Косову је открила значајне недостатке у европским војним способностима и увећала већ постојећу забринутост да дивергентне војне способности могу постати главни узрок политичке неслоге. Непосредне последице терористичких напада на Сједињене Државе 11. септембра су изнова потврдиле закључке ове анализе. Вашингтон није сарађивао са савезом у мери у којој су неки очекивали – овакав развој догађаја је само појачао потребу за војном реформом НАТО-а.

Међутим, контроверзни ставови око Ирака у пролеће 2003. јасно су показали да формула лорда Робертсона није била најбољи приказ трансатлантске реалности. Озбиљна неслагања која је изазвала ово питање у трансатлантској заједници, чак и унутар самог НАТО-а, нису била резултат асиметрије у војној моћи већ асиметрија у начину перцепције претње. Генерално гледано, трансатлантски партнери су се сложили да тероризам, пролиферација оружја за масовно уништење и пропале државе захтевају нове приступе. Међутим, специфична стратегија коју је изабрао Вашингтон да се ипак користи сила у борби против пролиферације да би се променио политички статус кво у Ираку сматрана је далеко од законите од стране неких савезника. Укратко, најоштрији слом трансатлантског безбедносног консензуса, и најдубља криза у НАТО-овој скорашњој историји, нису проузроковани мањком колективне војне моћи већ фундаменталним политичким разликама у ставу око њене примене.

Чак и да остане усамљен случај, Ирак је указао на потребу да се створи шири и поузданији трансатлантски безбедносни консензус. Опсег данашњих безбедносних питања, од превентивне употребе силе до будућности режима против пролиферације нуклеарног оружја, не допушта више да претпостављамо да ће се савезници увек слагати. Контроверзне дебате о природи нових претњи и о одговарајућим реакцијама на њих могу постати правило, а не више изузетак. Консензус се неће моћи лако постићи.

Имајући у виду овакво стање, прва димензија политичке трансформације НАТО-а мора бити да пружи својим савезницима форум за ширу стратешку дебату. НАТО је тренутно уређен тако да се политички дијалози воде само по потреби, у вези са одлукама о специфичним операцијама, мисијама или питањима војне трансформације. Овакав приступ смањује обим политичког дијалога, па се улога алијансе више огледа у примени силе него у обликовању заједничких гледишта и приступа разним питањима, у оквиру форума. Да би се усадило оно што генерални секретар Шефер назива „култура дебате“, потребно је извршити промене у начину рада НАТО-а као и у ставовима савезника.

На пример, да би Северноатлантски савет имао више времена за расправу о ширем спектру питања, потребно је делегирати мање хитна питања нижим одборима. Тренутно се разматра начин да се ово постигне. Савезници не треба

the political status quo in Europe by force, it also denied the Soviet Union the political use of its military power. The NATO framework also facilitated the political reconciliation of former adversaries. And the consolidation of Europe after the end of the Cold War through NATO's enlargement process and its various partnership mechanisms was, above all, a political achievement. Yet even though NATO remains a firm part of the Euro-Atlantic political order, the new security environment compels the Allies to develop a clearer understanding of, and seek a greater influence over, the political context in which NATO operates.

Debating new threats

When previous NATO Secretary General Lord Robertson took office, he quipped that his three priorities were “capabilities, capabilities, capabilities”. The slogan caught on. The Kosovo air campaign revealed significant shortcomings in European military capabilities and increased long-standing concerns that diverging military capabilities could become a major source of political friction. The immediate aftermath of the 9/11 terrorist attacks on the United States vindicated this analysis yet again. Washington did not use the Alliance to the degree some had expected – a development that merely seemed to reinforce the case for NATO's military reform.

However, the Iraq controversy of spring 2003 made clear that Lord Robertson's formula no longer sufficiently captured transatlantic reality. The serious frictions which this controversy caused within the transatlantic community, including within NATO, were not a result of asymmetries in military power, but of an asymmetry in threat perception. On a general level, the transatlantic partners agreed that terrorism, the proliferation of weapons of mass destruction, and failed states called for new approaches. The specific strategy chosen by Washington, however, namely to use force to combat proliferation by changing the political status quo in Iraq, went beyond what some Allies considered legitimate. In short, the most severe breakdown of the transatlantic security consensus, and the deepest crisis in NATO's recent history, was not caused by a lack of collective military power, but by fundamental political differences over its use.

Even if Iraq may well remain a singular case, it has brought home the need to generate a broader and more solid transatlantic security consensus. The range of today's security issues, from the preemptive use of force to the future of the nuclear non-proliferation regime, no longer allow for the convenient assumption that the Allies will always arrive at similar answers. Controversial debates about the nature of the new threats and about the appropriate responses may well become the rule rather than the exception. Building consensus will become harder.

Against this background, the first dimension of NATO's political transformation must be to offer its Allies a forum for a broader strategic debate. In its current set-up, political dialogue in NATO is mainly triggered on a case-by-case basis by the need for decisions on specific operations, missions or military transformation issues. This approach tends to limit the scope of political dialogue to NATO's role as a force provider rather than a forum in which the Allies' shape common perspectives and approaches to wider issues. To instil what Secretary General De Hoop Scheffer has called a “culture of debate” will thus require changes in NATO's working methods as well as in Allied attitudes.

да сматрају да су неке теме изван надлежности НАТО-а. Недавна одлука да се подржи мировна мисија Афричке уније у Дарфуру и, нешто скорија одлука да се обезбеди хуманитарна помоћ жртвама земљотреса у Пакистану показују како брзо наизглед не тако блиска питања могу постати битна за савез. Подједнако важно је да савезници не ограниче своје дискусије у НАТО-у само на предмете од војног значаја, већ и да уврсте питања која се тичу заједничког политичког интереса. Ако би се дебата у НАТО-у посматрала само као нешто што претходи војном ангажману, дискусија о многим хитним питањима била би немогућа.

Његова потреба за већим политичким значајем НАТО-а потиче такође и од природе тренутних и будућих мисија НАТО-а. Већина ових операција су дугорочне мисије стабилизације, које карактеришу блиска интеракција између војних и цивилних учесника. Овакве операције захтевају од НАТО-а да успостави ближу сарадњу са другим међународним институцијама као и са невладиним организацијама (НГО). Изнад свега, НАТО мора имати велики удео у политичким процесима чији је циљ да обезбеде самоодржавајући мир, а не само да буде упућен на пуко снабдевање трупама. Немири на Косову у пролеће 2004. били су прави показатељ како трупе НАТО-а могу брзо постати таоци и жртве нерешених политичких питања. Немири су довели до оснивања Контакт групе плус која се бави будућношћу Косова, и у којој НАТО има поред војне улоге и посебни политички утицај. Савез се слично мора свеукупно ангажовати и у погледу будућности Авганистана. Све ово ствара потребу да НАТО формира политичку стратегију која би боље обликовала контекст у коме војно функционише. Успех разних иницијатива НАТО-а у промовисању регионалне сарадње у југоисточној Европи показује да је савез потпуно способан да игра ову улогу. Чак и тамо где НАТО само има функцију кооперативне безбедносне институције, биће од виталног значаја да се прилагоди регионалном политичком контексту. Ово је битно за односе НАТО-а са партнерским земљама, а посебно је значајно имајући у виду развијање односа између савезника и земаља на Блиском истоку и у региону Залива, где, како се чини, чак и техничка војна сарадња може имати велике политичке импликације. Очекивано, блискоисточни мировни процес сада је постао прихваћена тема за дискусије на састанцима министара спољних послова. Нови геополитички фокус НАТО-а захтева поуздану регионалну експертизу савеза. У годинама које долазе, НАТО ће морати да стекне овакву експертизу – и помоћу развијања одговарајућих вештина унутар организације и учешћем експерата са стране.

Трећи повод за већу политичку улогу НАТО-а произлази из променљиве структуре институција, и нарочито због Европске уније која је постала независан војни фактор. Европска унија са особитом војном димензијом сачињава најдубљу институционалну промену у трансатлантској заједници од њеног оснивања, пре скоро шест деценија. То значи да је 19 од 26 тренутних савезника НАТО-а сада организовано у оквир који покрива безбедност, али има и сопствени дијалог са Вашингтоном. Да би се избегло ривалство и 'надметање у

For example, providing the North Atlantic Council with more time to debate wider issues requires the delegation of less pressing matters to subordinate committees. How this can be achieved is currently under review. Allies must also resist the tendency to regard certain themes as off-limits. NATO's decisions to support the African Union's peacekeeping mission in Darfur and, more recently, to provide humanitarian relief to the victims of the earthquake in Pakistan, both show how quickly a seemingly distant issue can become relevant to the Alliance. Last but not least, Allies need to accept that discussions in NATO need not be confined to subjects of military relevance, but should include issues of common political interest as well. If debate in NATO were regarded only as a precursor to military engagement, a discussion on many pressing issues would be impossible.

Political say in operations

Another reason for a more political NATO stems from the nature of NATO's current and future military operations. Most of these operations are long-term stabilisation missions, characterised by close interaction between military and civilian actors. These operations require NATO to seek closer cooperation with other international institutions as well as with non-governmental organisations (NGOs). Above all, they require NATO to have a voice in the political processes that are aimed at ensuring self-sustaining peace, and not be relegated to the role of a mere troop provider. The riots in Kosovo in spring 2004 were a stark reminder of how quickly NATO troops can become hostage to – and a scapegoat for – unresolved political issues. The riots led to the creation of the Contact Group Plus on the future of Kosovo, in which NATO has a distinct political influence in addition to its military role. The future of Afghanistan requires a similar broad engagement by the Alliance. All this suggests that NATO needs to articulate a political strategy to help shape the context in which it operates militarily. The success of NATO's various initiatives to promote regional cooperation in South-eastern Europe shows that the Alliance is perfectly capable of playing such a role.

Even where NATO is engaged only as a cooperative security institution, it will be vital to stay attuned to the regional political context. This is relevant with respect to NATO's relations with its Partner countries, especially those in the Caucasus and Central Asia. But it is relevant, in particular, with a view to the Alliance's developing relations with countries in the Middle East and the Gulf region, where even seemingly technical military cooperation can have major political implications. Not surprisingly, the Middle East peace process has now become an accepted topic for discussion at NATO foreign ministers' meetings. NATO's new geopolitical focus calls for an Alliance with solid regional expertise. In the years to come, NATO will have to acquire this expertise, both by developing the appropriate skills within the organisation and involving outside experts.

Reaching out to new actors

The third reason for a more political role of NATO stems from the changing institutional setting and, in particular, the European Union's emergence as an independent military actor. A European Union with a distinct military dimension constitutes the most profound institutional change within the transatlantic

Већи политички удео НАТО-а треба да се огледа и у тежњи ка боље изграђеном односу са Уједињеним нацијама. НАТО и УН заједно сарађују на многим пољима, али је практична сарадња на сцени у снажном контрасту са недостатком политичке консултације на стратешком нивоу. Међутим, ово ће се променити. Како НАТО све више постаје главни пуномоћник Уједињених нација, тако се обликује и кохерентнији стратешки однос, укључујући редовније контакте између генералних секретара ових институција и њиховог особља. Поред тога што гради ближе релације са главним организацијама, НАТО ће такође успоставити чвршћу сарадњу са другим важним националним актерима, као што су Аустралија и Јапан, па и са заједницом невладиних организација. Својим присуством у Авганистану и Ираку, и учешћем у операцијама у Судану и Пакистану, НАТО је напокон превазишао евроцентризам који је карактерисао ову организацију током пола века. У новом интернационалном контексту овакви односи више не могу бити дискредитовани као остаци западног империјализма већ треба да буду вредновани као оно што заправо и јесу: стратешка актива у ери која захтева праве глобалне коалиције.

Ипак, не постоји права алтернатива оваком политичком НАТО-у. Ако савез жели да настави обликовање свеобухватније стратешке средине, он мора да има за циљ нешто више од одржавања војне способности, а треба да развије и јачи политички идентитет. Такав унапређени политички идентитет ствара могућност да НАТО више допринесе широј међународној заједници, а такође и да помогне у отклањању двоструких стандарда према којима се дебате у ЕУ и УН сматрају изразом виталности ових тела, док се на дебате у НАТО-у гледа као на знак предстојећег пропадања ове организације. Француски филозоф Жосеф Жубер је, међутим, рекао пре више од 200 година: “Крај расправе или дискусије не би требало да буде победа, већ просвећење”.

A more structured relationship with the United Nations is another element of a more political NATO. NATO and the United Nations work together in many areas, but practical cooperation in theatre contrasts with a lack of political consultation at the strategic level. This is about to change, however. As NATO is emerging as a major enabler of the United Nations, a more coherent strategic relationship is also taking shape, including more regular contacts between the Secretaries-General of both institutions and their staffs. In addition to building closer relations with major organisations, NATO will also establish more sustained cooperation with other important national actors, such as Australia and Japan, as well as with the non-governmental community. With its presence in Afghanistan and Iraq, and its involvement in operations in Sudan and Pakistan, NATO has finally overcome the Euro-centrism that characterised the organisation for half a century. In the new international context, such relationships can no longer be discredited as vestiges of Western imperialism, but will be valued for what they are: strategic assets in an era that requires truly global coalitions.

Nevertheless, there is no real alternative to a more political NATO. If the Alliance is to continue its role of shaping the wider strategic environment, it must aim beyond maintaining its military competence and develop a stronger political identity as well. Such an enhanced political identity will not only allow NATO to calibrate better its contributions to the efforts of the wider international community. It should also help to do away with the double standard that views debates in the European Union and United Nations as a demonstration of these bodies' vitality, and debates in NATO as a sign of the organisation's impending demise. As French philosopher Joseph Joubert put it more than 200 years ago: "The end of an argument or discussion should not be victory, but enlightenment"

44 Atlantis

Успостављање поверења

Учесници конференције у Москви / Participants of the Moscow conference

Однос са НАТО-ом заузима приоритетно место међу спољнополитичким темама руских средстава масовног информисања. Тај однос дефинисан је онда када је, у складу са Декларацијом под називом “Однос Русија–НАТО: нови квалитет” потписаном на самиту Русије и држава чланица алијансе у Риму, 28. маја 2002. године, формиран Савет Русија–НАТО (СРН). Приоритетни задатак 20 радних органа Савета (комитети, специјалне радне групе, експертске групе) био је усаглашавање и постизање заједничких дејстава у борби против терористичких претњи. Јануара прошле године, у складу са промењеном политичком ситуацијом у Украјини, у жижи интересовања нашао се, међутим, однос Русија–Украјина–НАТО. Посета руског министра одбране Сергеја Иванова Сједињеним

The relations with NATO are the priority foreign policy topic in the Russian mass media. Those relations were defined when, in accordance with the “Russia-NATO Relations- New Quality” Declaration signed on the Russia and the Alliance member states Summit in Rome on May 28, 2005, the Russia-NATO Council was formed. The priority task of the 20 working bodies of the Council (committees, special working groups, expert groups) was harmonizing and achieving joint action in the fight against terrorist threats. However, in January 2005, in accordance with the altered political situation in Ukraine, the centre of media attention became the Russia-Ukraine-NATO relationship. The visit by the Russian Defence Minister Sergej Ivanov to the USA heralded the shift, which became even more apparent when

Establishing trust

Америчким Државама била је најјава промене која је постала још видљивија када је руски председник Владимир Путин обзнанио намеру Русије да успостави “директне

Деведесетих година Руси су веровали да их НАТО сматра непријатељем, док сада чак 65 анкетираних мисли да је сарадња са алијансом неопходна и логична

радне контакте” са НАТО-ом, као допунског елементе глобалног и регионалног система безбедности. Од те године активирана је и војна сарадња Русија–НАТО. Управо је о тој сарадњи била реч и на Зимској академији одржаној у Москви од 20. до 25. фебруара ове године. “Ниједна држава није довољно јака да се сама избори са глобалним, савременим проблемима (тероризам, криминал, корупција, трговина наркотицима и људима...), па није ни Русија. Но, кључно питање јесте како изградити поверење међу партнерима? Морамо да верујемо у промене и схватимо да НАТО више није војна, већ војно-политичка организација, да је његова улога измењена и да је партнерство Русија–НАТО кључ за обезбеђивање мира у свету. На делу су нове мисије, ново партнерство, нове могућности.” Ово су речи Жана Фурнеа, заменика генералног секретара НАТО-а, које је он изрекао на поменутом семинару који је организовао московски Центар за европске безбедносне студије. На овом скупу, на

КОСМЕТСКИ ЧВОР

Балкан и Авганистан су најбољи показатељ прилагођавања НАТО-а новој безбедносној ситуацији у свету, оценио је амбасадор Велике Британије у Москви Ентони Брентон.

Ала Јазкова, са Института за економију РАН, посебну пажњу посветила је проблему Косова и Метохије. Космет је територија свих добронамерних људи, док његов статус, који је на дневном реду, тек треба да се реши, корак по корак. Међународни протекторат не може бити вечно решење. Ипак, питање Космета је врло осетљиво и мора се наћи одговарајућа формула. У супротном, повратак НАТО-а је једина солација, мишљење је Јазкове.

Адам Кобирацки, заменик генералног секретара НАТО-а, појаснио је да повратак НАТО-а на Космет није једина солација и да, у крајњем, Космет и није територија НАТО-а. Независност је албански захтев, а не прихваћено решење будућег статуса Космета, оцењено је у Москви.

Сматрам да албански став о независности Косова не може проћи без последица и по друге државе, рекао је, на пример, амбасадор Георгиј Кунадзе.

коме је учествовало и педесетак представника младих из асоцијација атлантског споразума, а међу њима и из СЦГ, оцењено је да су задаци Савета Русија–НАТО консултације и постизање договора, сарадња, заједничко налажење решења и заједничко деловање у кризним под-

the Russian president Vladimir Putin announced Russia's intention to establish “direct working contacts” with the NATO, as one of the complementary elements of the global and regional security system.

Since 2005 military cooperation between Russia and NATO was activated. This cooperation was the subject of the Winter Academy held in Moscow from February 20th-25th 2005. On that occasion, the NATO Deputy Secretary-General Jean Fune stated: “None of the states are strong enough to deal with global, contemporary problems (terrorism, crime, corruption, drug and human trafficking) on their own, not even Russia. However, the key issue is how to build trust among the partners? We have to believe in changes and realize that NATO is no longer a military, but rather a military-political organization, that the role of NATO is altered and the Russia-NATO partnership is a key to providing world peace. New missions, new partnership, new possibilities are in progress.” In this seminar, organized by the Centre for European Security Studies in Moscow in which around fifty representatives of Youth from the Atlantic Treaty Associations participated including those from Serbia and Montenegro, it was estimated that the Russia-NATO Council missions include consultations and reaching agreements, cooperation, joint solution-finding and joint action in crisis areas. The issue is therefore political cooperation and political dialogue which includes restrictive factors (resources, language, communication, contact), but also an educational program for transcending these limitations. Jurij Gorolac, Vice Director of the Department of European Co-operation of the Russian Foreign Ministry, presented his view of the Russia-NATO relations as follows: “The Alliance has changed considerably in character and function. Our future and the future of our succession of descendants depend on the manner in which we estimate and regard the present moment. It is therefore important to maintain a critical viewpoint.

In the 1990s the Russians believed that the NATO considered them an enemy, whereas currently as many as 65 of those surveyed feel that cooperation with the alliance is necessary and logical.

NATO is a military-political organization, but it does not have sufficient capacities- therefore, its engagement in the case of natural disasters, fore example, is not enough. However, many challenges and threats of today are a sufficient reason for establishing trust and cooperation. Nevertheless, according to Gorlac's estimations, the Russia-NATO Council cannot replace an organization such as the United Nations. On the other hand, Tatjana Parhalina, Director of the European Security Centre in Moscow, emphasizes that the end of the cold war does not necessarily mean the end of problems concerning security issues. Therefore, the aim of the Winter Academy was – getting to know the partner better. “We have to surpass the reigning culture of veto from the past. We have to become knowledgeable in the political culture of cooperation and compromise”, Parhalina estimates. The extent to which this has been successfully implemented

ручјима. Дакле, да је то однос у коме је реч о политичкој сарадњи и политичком дијалогу у коме постоје и лимитирајући фактори (ресурси, језик, комуникација, контакт), али и едукативни програм за њихово превазилажење.

Јуриј Горлац, заменик директора Одељења за општеевропску сарадњу Министарства иностраних послова Руске Федерације, дао је овакво своје виђење односа Русија–НАТО: “Алијанса се знатно изменила по карактеру и по функцији. Од тога како ћемо проценити и односити се према садашњем тренутку, зависи наша будућност, будућност наших поколења. Зато је битно задржати и критички став.

НАТО је војно-политичка организација, али не располаже довољним капацитетима, па његово ангажовање, рецимо, у случају природних катастрофа, није довољно. Многобројни изазови и претње данашњице су, међутим, довољан разлог за успостављање поверења и сарадње. Ипак, Савет Русија–НАТО не може заменити организацију као што су Уједињене нације”, оценио је Горлац.

Татјана Пархалина, директор Центра европске безбедности у Москви, пак, наглашава да крај хладног рата не значи и крај проблема безбедности. Отуда је и циљ Зимске академије био – боље упознавање партнера. “Ми морамо да превазиђемо владајућу културу вета из прошлости. Морамо да се учимо политичкој култури сарадње и компромиса”, оцењује Пархалина.

Колико се у томе успело потврђује и чињеница да је јавно мњење Русије од почетног става из деведесетих година, да их НАТО сматра непријатељем, еволуирало до тога да сада 65 процената људи верује да је сарадња са алијансом неопходан и логичан след промена на светској политичкој сцени.

Јелена Јеличић

THE KOSOVO KNOT

According to the estimates of the Ambassador of Great Britain to Moscow, Anthony Brenton, the Balkans and Afghanistan are the best indicators of NATO's adjustment to the new security situation in the world.

Ala Jazkova of the Economy Institute RAN, devoted special attention to the problem of Kosovo and Metohia. Kosovo is a territory belonging to all well-meaning people, while its status, which is currently on the agenda, is yet to be resolved, step by step. International protectorate cannot be considered an eternal solution. However, the Kosovo issue is extremely sensitive and an appropriate formula must be found. If not, the return of the NATO is the only solution, Jazkova feels.

NATO Deputy Secretary-General, Adam Kobiracki, explained that the return of NATO to Kosovo is not the only solution and that, after all, Kosovo is not NATO territory. Independence is an Albanian requirement, and not the accepted solution for the future status of Kosovo, according to estimates in Russia. For example, Ambassador Georgij Kunadze said: “I feel that the Albanian stance on Kosovo independence cannot be accepted without consequences for other states as well.”

is also demonstrated by the fact that public opinion in Russia has evolved from their initial stance in the 1990s that NATO considered them an enemy to 65 per cent of people believing that cooperation with the Alliance is an indispensable and logical course of changes on the world political scene.

Jelena Jelacic

ДОГАЂАЈИ

ACTIVITIES

25. jan. – Članovi Atlantskog saveta mr Hatidža Beriša i Ilija Đorđević učestvovali su u radu okruglog stola pod nazivom “Sigurnost BiH = BiH u članstvu NATO”, koji je održan u Doboju, u organizaciji Alijanse za sigurnost BiH.

23. feb. – ASSCG je organizovao večeru za visoke zvaničnike NATO-a, nakon seminara koji je organizovao Fakultet političkih nauka, na temu “Norveška, Slovenija i SCG: Zajedno u NATO”. Večeri su prisustvovali: Frank Boland, Suzan Pond, ambasador Matjaž Šinkovec, Zsolt Rabai, Gregor Krajc, kao i mnogi drugi gosti iz NATO i resornih ministarstava SCG.

13. mart. – Članovi Atlantskog saveta SCG Jelena Jeličić, Igor Srbijanović i Ilija Đorđević prisustvovali su predavanju predsednika Instituta za tranzicione demokratije Brusa Džeksone održanom 13. marta u prostorijama beogradske Škole za studije bezbednosti.

30. mart. – Atlantski savet Srbije i Crne Gore je održao još jednu u nizu škola za novinare, sa evroatlantskom tematikom. Aktuelna tema je ovoga puta bila: Evropska integracija i bezbednosna arhitektura Evrope.

12. apr. – Fondacija NJKV Princeze Katarine organizovala je 44. po redu sastanak NVO na Belom dvoru. Seminar se održao na temu “Mladi i zaposlenje”.

25th January – Members of the Atlantic Council M.A. Hatidza Berisa and Mr. Ilija Djordjevic participated in the work of the round table entitled “BH Security = BH as a member of NATO”, which was held in Doboj, and organized by the Alliance for Security of BH.

23rd February – the ACSM organized a dinner party for NATO high-officials, following the seminar organized by the Faculty of Political Sciences, with the topic “Norway, Slovenia and SM: Together into NATO”. Frank Boland, Susan Pond, the Ambassador Matjaz Sinkovec, Zsolt Rabai, Gregor Krajc, as well as many other guests.

13th March – the ACSM members Jelena Jelacic, Igor Srbijanovic and Ilija Djordjevic attended the lecture delivered on March 13th by the president of the Institute for Transitional Democracies Bruce Jackson in the premises of the Belgrade School for Security Studies.

30th March – The Atlantic Council of Serbia and Montenegro carried out another Journalist Education Course devoted to Euro-Atlantic issues. This time the item on the agenda was: European integration and the security structure of Europe.

12th April – HRH Crown Princess Catherine Foundation organized the 44th consecutive NGO meeting in the Royal Palace Beli Dvor, with the topic “The Youth and Employment”

Вежбе из реформи

Међународна сарадња: студенти из СЦГ у Прагу |

Група од двадесет студената из Србије и Црне Горе учествовала је крајем новембра прошле године на семинару “Међународна безбедност и НАТО” у Прагу, који су организовали Прашки институт за студије безбедности, Институт за међународне односе из Прага и Чешки евроатлантски савет, у сарадњи са Институтом за упоредно право из Београда и уз подршку Министарства спољних послова Чешке Републике.

Студенти су имали прилику да се сретну са чешким и страним дипломатама, представницима војске, обавештајних служби и невладиних организација и да са њима разговарају о питањима међународне безбедности, НАТО-а, ЕУ и чешке спољне политике из практичног и теоријског угла.

Евроатлантски форум Праг–Београд–Подгорица један је од најзначајнијих пројеката Асоцијације за евроатлантску кооперацију – Јагело 2000.

СЦГ, као и читав регион западног Балкана, спада у високе приоритете чешке спољне политике. Зато је МСП Чешке Републике у сарадњи са НВО Јагело 2000 организовао низ активности и пројеката са циљем преноса искустава и значајних информација из процеса транзиције у Чешкој Републици партнерима у СЦГ. Ове активности обухватају и веб-сајт (www.project-eaf.org) који пружа информације о активностима НВО Јагело 2000 и другим важним догађајима.

Један од главних приоритета НВО Јагело 2000 јесу образовни програми и зато је и осмишљен програм “Међународна безбедност и НАТО”. Циљ овог програма је да омогући увид у скорашњи развој НАТО-а, посебно имајући у виду односе између НАТО-а и ЕУ, као и увид у чешко искуство са чланством у НАТО-у. Учесници програма били су будући политички лидери СЦГ – представници невладиних организација које се баве питањима безбедности, научних института и факултета, државних институција, војске и полиције, те војне и полицијске академије (војних и полицијских школа).

Студенти су примљени у Министарство спољних послова Чешке Републике, где је са њима разговарала Вероника Шмиглова, директорка Одељења за безбедносну политику МСП-а, као и Томаш Зуниог, директор Одељења за југоисточну и источну Европу. Званични Праг се залаже за даље ширење ЕУ и НАТО-а на Балкан и сматра да је најбољи начин за пацификацију, стабилизацију и модернизацију овог региона његово интегрисање у евроатлантске (посебно безбедносне) структуре.

In late November 2005, a group of twenty students from Serbia and Montenegro participated in a seminar entitled “International Security and NATO” in Prague, which was organized by the Prague Security Studies Institute (PSSI), the Institute of International Relations in Prague and the Czech Euro-Atlantic Council, in cooperation with the Institute for Comparative Law from Belgrade, and supported by the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic.

The students had the opportunity to meet with Czech and foreign diplomats, representatives of the army, intelligence services and NGOs, and to discuss issues concerning international security, NATO, the EU, and Czech foreign policy both from practical and theoretical point of view.

The Euro-Atlantic Forum Prague-Belgrade-Podgorica is one of the most significant projects of the Association for Euro Atlantic Cooperation – Jagello 2000.

Serbia and Montenegro, as well as the whole region of the Western Balkans present high priorities of the Czech foreign policy. For this reason, the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic organized a series of activities and projects with an aim to pass on experiences and significant information regarding the process of transition in the Czech Republic to their partners in SM. These activities also include a website (www.project-eaf.org) which provides information about the activities of NGO Jagello 2000 and other important events.

One of the main priorities of the NGO Jagello 2000 is its educational programmes, and it was owing to this that the programme “International Security and NATO” was devised. The

SUPPORT FOR THE WESTERN BALKANS

One of the most interesting lectures was held by Tomas Pojar, Deputy Foreign Minister of the Czech Republic. Mr. Pojar reiterated that Serbia and Montenegro and the Western Balkan region are high in the list of priorities of the Czech Republic Foreign Policy, as well as that official Prague wants to have a constructive role in resolving the remaining open issues (Kosovo, Montenegro) and provide all possible assistance and support to the SM on its road to full membership in the EU and NATO. The best evidence of the Czech interest for the region of the Western Balkans was also a visit of the Czech Republic High Delegation led by the Czech Prime Minister Jiri Paroubek, including Mr. Pojar himself. As the prime minister emphasised, “the Czech government supports the integration of all Western Balkan countries into Euro-Atlantic institutions”.

ПОДРШКА ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ

Једно од најинтересантијих предавања одржао је Томаш Појар, заменик чешког министра спољних послова. Г. Појар је поновио да се СЦГ и регион западног Балкана налазе на самом врху листе приоритета спољне политике Чешке Републике, те да званични Праг жели да игра конструктивну улогу у решавању преосталих отворених питања (Космет, Црна Гора) и да пружи сву могућу помоћ и подршку СЦГ на путу ка пуноправном чланству у ЕУ и НАТО. О чешком интересу за регион западног Балкана најбоље је посведочила и посета високе чешке делегације региону са Јиржијем Пароубеком, чешким премијером, на челу, у чијем је саставу био и сам г. Појар. Као што је премијер нагласио, "чешка влада подржава интеграцију свих земаља западног Балкана у евроатлантске институције".

Садржај предавања могао се начелно поделити на два дела: један су представљала предавања која су се односила на општа питања међународне безбедности, а друга на искуства Чешке Републике и других нових чланица ЕУ и НАТО-а у процесу интеграције.

Намера организатора била је да првом групом предавања упозна студенте са актуелним питањима безбедности у међународним односима – главним трендовима у овој области на почетку 21. века, институцијама задуженим за међународну и европску безбедност, управљањем кризама (кризним менаџментом), начином решавањем конфликта, као и са структуром, активностима и операцијама НАТО-а, те новинама са прашког и истанбулског самита. Пажња је посвећена и сарадњи са партнерима из трансатлантске заједнице у размени обавештајних података, као и сарадњи самих обавештајних служби, ЕУ као чиниоцу међународне безбедности, развоју заједничке спољне и безбедносне политике (други стуб) ЕУ и европске безбедносне и одбрамбене политике, војним и полицијским операцијама ЕУ на Балкану (Босна, Македонија), у ДР Конгу и Гренији, евроатлантским односима и америчком погледу на Европу и НАТО и, на крају, активностима Одељења за јавне информације НАТО-а и односу медија према питањима безбедности и НАТО-а.

Друга група предавања односила се на искуство Чешке и других нових чланица ЕУ и НАТО-а у реформама.

Горан Поповић

aim of this project is to provide orientation into the recent developments of NATO, especially concerning the relationship between NATO and the EU, and an insight into Czech experiences of NATO membership. The participants of the programme were future political leaders of Serbia and Montenegro – representatives of NGOs dealing in issues of security, scientific institutes and faculties, state institutions, the army and police, as well as the military and police academies/schools.

The students were welcomed in the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, where they spoke to Veronika Smigolova, Director of the Security Policy Department in the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, as well as Tomas Szunyog, Director of the Department of South Eastern and Eastern Europe. The official Prague advocates the further expansion of the EU and NATO towards the Balkans, and feels that the best course for pacification, stabilization and modernisation of this region is its integration into Euro-Atlantic (particularly security) structures.

The content of the lectures could basically be divided into two segments: one pertaining to the lectures regarding general international security issues, and the other to experiences of the Czech Republic and other new EU and NATO members in the process of integrations.

The intention of the organizers with regard to the first set of lectures was to introduce the students to the current security issues in international relations – the main trends in this area at the beginning of the 21st century, the institutions in charge of international and European security, crisis management, the method of resolving conflicts, as well as the NATO structure, activities and operations, and the novelties from the Prague and Istanbul Summits. Attention was devoted to cooperation with the partners from the Transatlantic Community in the exchange of intelligence, as well as to the cooperation of the intelligence services themselves; the EU as a factor of international security; the development of the European Union's Common Foreign and Security Policy (the "second pillar") and the European Security and Defence Policy; EU military and police operations in the Balkans (Bosnia, Macedonia), DR Kongo and Georgia; the Euro-Atlantic relations and the American approach on Europe and NATO; and finally, the activities of the Public Diplomacy Division and the attitude of the media with regard to NATO and security issues.

The other part of the lectures referred to the experience of the Czech Republic and other new EU and NATO members in implementing reforms.

Goran Popovic

International cooperation: SM university students in Prague |

Training in reforms

Људска права

Пише: др Дарко Маринковић*

Људска права стара су као и људски род и прича о њима започиње оног момента када човек прави своје прве кораке као свесно, мисаоно биће. У савременом друштву, утемељеном на тржишној привреди и вишестраначкој парламентарној демократији, људска права су добила нове садржаје, смисао и појавне облике.

Управо су успостављање и развој људских права као неспорног темеља савремених политичких и правних система, њихово правно утемељење и заштита међународним и домаћим правним стандардима, развој институција, установа и механизма којима се штите људска права, у великој мери условили крупне промене у концепцијама и пракси система политичке и војне безбедности, промене у начину организовања, садржају и начину рада војске, полиције и других безбедносних структура и институција, потврђујући тако, на највидљивији и најпрактичнији начин, органску повезаност и условљеност безбедности и људских слобода и права. Од изузетног је значаја да се схвати суштина те органске повезаности, јер је то једина трајна, поуздана брана у спречавању идеолошких и политичких манипулација људским правима и безбедношћу у савременом друштву.

Сагледавањем читавог спектра људских права која данас постоје у свим савременим друштвима (политичка, економска, социјална, културна, национална), лако се може доћи до знања да и право на безбедност припада том широком корпусу људских права. Реч је о томе да право на безбедност јесте специфични вид људских права, које заправо представља логистичку подршку и реално, материјално упориште свих других људских права.

Пре свега, основно људско право, које је основ и извор смисла свих других људских права – право на живот нераскидиво је повезано са концептом и праксом безбедности, која је успостављена у једној људској заједници. Право на живот као највећу вредност подразумева неприкосновеност људског живота, што ће рећи да нико људском бићу не може одузети живот. У складу са моралним и вредносним ставом да је људски живот највећа и неприкосновена вредност, у савременим друштвима изграђен је и примењује се читав систем институција и механизма (моралних, политичких, правних), који штите ово основно људско право.

Међутим, право на живот и његова заштита у савременом добу не може се ограничити само на кривичноправно гоњење некога ко насрне на живот другог човека. Право на живот, као прво на листи корпуса основних људских слобода и права, подразумева право и реалну могућност за живот без страха. То се на други начин може дефинисати као високи степен сигурности сваког појединца да му живот није угрожен, односно да нема разлога да стрепи и очекује да неко без икаквог разлога са своје стране угрози његов живот.

*Аутор је професор на Универзитету Мегатренд

By: Darko Marinković Ph.D*

Human rights are as old as human kind and the story of human rights begins the moment that man makes his first steps as a conscious, thinking being. In the contemporary society, based on market economy and a multi-party parliamentary democracy, human rights have acquired new content, meaning and form.

It was precisely the establishment and development of human rights, as an indisputable foundation of contemporary political and judicial systems, their legal validity and protection according to international and national legal standards, the development of institutions, agencies and mechanisms for the protection of human rights, that caused, to a large extent, great changes in the conceptions and practice of the political and military security system, changes in the style of organization, substance and work methods of the army, police and other security structures and institutions, thus reaffirming, in the most evident and practical way, the organic connection and causation between security and human freedoms and rights. It is extremely important to understand the essence of this organic connection, since it is the only permanent, reliable dam preventing ideological and political manipulations of human rights and security in the contemporary society.

By appreciating the entire spectrum of human rights which exist in all modern societies nowadays (political, economic, social, cultural, national), the realization can easily be reached that the right to security also belongs to this extensive corpus of human rights. This concerns the fact that the right to security is a specific aspect of human rights, which actually presents logistic support and an actual, material stronghold of all other human rights.

Above all, the fundamental human right, which is the base and origin of the purport behind all other human rights – the right to life, is inseparably linked to the concept and practice of security, which is established in a human community. The right of life considers as its greatest value the inviolability of human life, which implies that no one can take away the life of a human being. In accordance with the moral and value stance that human life is the greatest and inviolable value, a whole system of institutions and mechanisms (moral, political, legal) protecting this basic human right was built and is implemented in contemporary societies.

However, the right of life and its protection in the modern age, cannot be restricted only to legal prosecution for criminal offence of someone who attacks the life of another person. The right to life, as number one on the list of basic human rights and freedoms corpus, implies the right and a realistic possibility of a life without fear. This can otherwise be defined as a high degree of security on the part of each individual that his life is not endangered, or rather, that he has no reason to dread and expect someone to endanger his life with no inducement whatsoever on his part. These are the prerequisites for achieving a free and dignified human life, which presents the vital determinant of the human right of life.

*The author is a Professor at Megatrend University

Human rights

Microwave Makes It Happen

Faster access and greater coverage.

Mobile communications where and when you need it.

Breakthrough microwave technology from Harris makes it possible.

Harris is a leading global supplier of microwave digital radio systems. We build the telecommunications networks that support your business.

HARRIS

assuredcommunications™
Microwave

• Broadcast

• Government

• RF

www.harris.com

MEGATREND
UNIVERZITET PRIMENJENIH NAUKA

---

15 GODINA PRAVOG OBRAZOVANJA!

Info: 011 33 73 805 / www.megatrend-edu.net